

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/33/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1420203635
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniel Ilavský
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:1420203635.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Daniela Ilavského a členov senátu JUDr. Róberta Foltána a JUDr. Ľuboša Bundzela v právnej veci účastníkov konania, navrhovateľky: A. B. C., A. A., narodená XX.XX.XXXX, adresa trvalého pobytu D., D. XXXX/X, zastúpená splnomocnencom: JUDr. Ivana Zmeková, advokátka, adresa sídla Bratislava, Zámocká 18, a manžela navrhovateľky: E. C., narodený XX.XX.XXXX, adresa trvalého pobytu D., D. XXXX/X, zastúpený splnomocnencom: JUDr. Katarína Gonová, advokátka, adresa sídla Bratislava, Rožňavská 2, o rozvod manželstva a o úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom: E. C., narodená XX.XX.XXXX, bytom u otca a F. C., narodený XX.XX.XXXX, bytom u matky, obaja zastúpení kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vazovova 7/A, Bratislava, za účasti Krajskej prokuratúry Bratislava, Vajnorská 47, Bratislava, Dúbravka a Úradu komisára pre deti, Bratislava, Odborárske námestie 3, o odvolaní matky proti rozsudku bývalého Okresného súdu Bratislava IV zo 16. júna 2022, číslo konania 17P/65/2020 - 813, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch IV., V., VI. a vo výroku II. v časti zverenia maloletých detí na čas po rozvode do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, v časti intervalov bežného striedania sa maloletého F. u rodičov, v časti striedania sa maloletých detí u rodičov počas jarných, veľkonočných a letných prázdnin a vianočných sviatkov a v časti úpravy odovzdávania a preberania maloletých detí p o t v r d z u j e a vo výroku II. v časti bežného striedania sa maloletej E. u rodičov m e n í tak, že maloletá E. bude v osobnej starostlivosti matky každý párny týždeň v kalendárnom roku okrem školských prázdnin vždy od nedele predchádzajúcej párnemu týždňu od 18.00 hod. do nedele párneho týždňa do 18.00 hod. a v osobnej starostlivosti otca každý nepárny týždeň v kalendárnom roku, okrem školských prázdnin vždy od nedele predchádzajúcej nepárnemu týždňu od 18.00 hod. do nedele nepárneho týždňa do 18.00 hod.

II. Žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom súd manželstvo A. B. C., A. A., nar. XX.XX.XXXX a E. C., nar. XX.XX.XXXX uzavreté dňa 21.09.2013 v Bratislave, zapísané v knihe manželstiev matričného úradu Bratislava – Karlova Ves, zväzok 26, ročník 2013, na strane 67, pod poradovým číslom 133, rozviedol (výrok I.), maloleté deti C.: E., nar. XX.XX.XXXX a F., nar. XX.XX.XXXX na čas po rozvode zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov tak, že v starostlivosti matky budú od piatka v párnom kalendárnom týždni od 8.00 hod. do najbližšieho pondelka v nepárnom kalendárnom týždni do 8.00 hod., v starostlivosti otca budú od pondelka v nepárnom kalendárnom týždni od 8.00 hod. do najbližšej stredy v nepárnom kalendárnom týždni od 8.00 hod.,

v starostlivosti matky od stredy v nepárnom kalendárnom týždni od 8.00 hod. do najbližšieho piatku v nepárnom kalendárnom týždni do 8.00 hod.,
v starostlivosti otca od piatku v nepárnom kalendárnom týždni od 8.00 hod. do najbližšieho pondelka v párnom kalendárnom týždni do 8.00 hod.,
v starostlivosti matky od pondelka v párnom kalendárnom týždni od 8.00 hod. do najbližšej stredy v párnom kalendárnom týždni do 8.00 hod.
a v starostlivosti otca od stredy v párnom kalendárnom týždni od 8.00 hod. do najbližšieho piatku v párnom kalendárnom týždni do 8.00 hod.,
s výnimkou letných, zimných, jarných a veľkonočných prázdnin.

Maloleté deti budú v starostlivosti matky:

Každý páry kalendárny rok počas jarných prázdnin od piatka pred jarnými prázdninami od 15.00 hod. do nedele nasledujúcej po skončení jarných prázdnin do 18.00 hod.

Každý nepáry kalendárny rok počas veľkonočných prázdnin od Veľkonočného piatku od 15.00 hod. do utorka po Veľkonočnom pondelku do 18.00 hod.

Každý nepáry kalendárny rok počas letných prázdnin od 01.07. od 10.00 hod. do 16.07. do 10.00 hod. a od 01.08. od 10.00 hod. do 16.08. do 10.00 a každý páry kalendárny rok od 16.07. od 10.00 hod. do 01.08. do 10.00 hod. a od 16.08. od 10.00 hod. do 31.08. do 10.00 hod.

Každý páry kalendárny rok od 23.12. od 9.00 hod. do 30.12. do 18.00 hod.

Každý nepáry kalendárny rok od 30.12. od 18.00 hod. do 06.01. nasledujúceho párneho roka do 18.00 hod.

Maloleté deti budú v starostlivosti otca:

Každý nepáry kalendárny rok počas jarných prázdnin od piatka pred jarnými prázdninami od 15.00 hod. do nedele nasledujúcej po skončení jarných prázdnin do 18.00 hod.

Každý páry kalendárny rok počas veľkonočných prázdnin od Veľkonočného piatku od 15.00 hod. do utorka po Veľkonočnom pondelku do 18.00 hod.

Každý nepáry kalendárny rok od 16.07. od 10.00 hod. do 01.08. do 10.00 hod. a od 16.08. od 10.00 hod. do 31.08. do 10.00 hod. a každý páry kalendárny rok počas letných prázdnin od 01.07. od 10.00 hod. do 16.07. do 10.00 hod. a od 01.08. od 10.00 hod. do 16.08. do 10.00 hod.

Každý nepáry kalendárny rok od 23.12. od 9.00 hod. do 30.12. do 18.00 hod.

Každý páry kalendárny rok od 30.12. od 18.00 hod. do 06.01. nasledujúceho nepárneho roka do 18.00 hod.

Odovzdanie a preberanie maloletých detí sa bude realizovať v školskom, resp. predškolskom zariadení, ktoré maloleté deti navštevujú. V prípade neprítomnosti maloletých detí v školskom, resp. predškolskom zariadení sa bude odovzdanie a preberanie realizovať v mieste bydliska preberajúceho rodiča (výrok II.), rozhodol, že zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok budú obaja rodičia (výrok III.), ďalej rozhodol, že výživné sa počas trvania striedavej osobnej starostlivosti neurčuje (výrok IV.), návrh matky na určenie vyživovacej povinnosti otca zamietol (výrok V.) a napokon uložil maloletej E. C., nar. XX.XX.XXXX a rodičom maloletých detí povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vazovova 7/A, Bratislava, a to v trvaní 6 mesiacov v rozsahu aspoň 20 hodín, počnúc právoplatnosťou tohto výroku (výrok VI.).

1.1 Na odôvodnenie rozsudku uviedol, že návrhom doručeným súdu 01.10.2020 navrhovateľka navrhla, aby súd rozviedol jej manželstvo a zveril maloleté deti do jej osobnej starostlivosti, styk otca s maloletými deťmi navrhovala neupraviť. Výživné na maloleté deti navrhovala matka stanoviť otcovi vo výške 500 eur mesačne na maloletú E. a vo výške 500 eur mesačne na maloletého F., a to s ohľadom na náklady spojené s oprávnenými potrebami maloletých detí. Dôvody rozvratu manželstva videla v opakovanej komunikácii otca s inými ženami, prehlbujúcimi sa nezhodami týkajúcimi sa starostlivosti o domácnosť, o spoločné trávenie času, neskôr aj pokiaľ ide o nakladanie s rodinnými financiami s tým, že manžel navrhovateľky javí skutočný záujem len o maloletú dcéru, o syna javí minimálny záujem. Argumentovala tým, že maloleté deti sú na matku navyknuté. V konaní vinila otca, že maloletú dcéru manipuluje proti nej, pričom na manipulácii sa majú podieľať aj rodičia otca. Otcovi vyčítala, že je zaneprázdnený, čas trávi v práci (je zamestnaný v G. - H., B.) a po večeroch sa venuje podnikateľskej činnosti (v oblasti prepravy osôb). Krúžok gymnastiky, na ktorý otec vodí maloletú podľa matky neprimerane zasahuje svojím rozsahom do voľného času maloletej, aj do času potrebného na prípravu do školy.

Otec maloletú navyše neumiestňuje do školskej družiny, maloletá tak netrávi čas s rovesníkmi, ale so starými rodičmi, pričom starostlivosť starých rodičov by nemala nahrádzať maloletej iné možnosti trávenia času. Zásadný zlom nastal práve v súvislosti so záujmovou činnosťou maloletej v mesiaci august 2021 (dovtedy rodičia realizovali voči maloletej striedavú osobnú starostlivosť na týždennej báze), kedy matka z dôvodu zdravotného stavu maloletej nesúhlasila s jej účasťou na športovom sústreďení, načo maloletá začala úplne odmietiť kontakt s matkou a otec podľa matky nebol pri realizácii styku maloletej s matkou adekvátne súčinný. Táto situácia sa už počas konania nezmenila a kontakt matky s maloletou sa prakticky zamedzil. Pokiaľ ide o samotnú záujmovú činnosť maloletej (gymnastiku), matka túto principiálne nezavrhovala, mala však za to, že táto má rešpektovať zdravotné potreby maloletej, má byť vykonávaná pod dohľadom špecialistov (maloletá má byť sledovaná príslušnými lekármi), aby sa táto negatívne neodrazila na zdraví maloletej. Manžel navrhovateľky s návrhom na rozvod manželstva súhlasil. Nestotožnil sa s tvrdeniami matky, že robí rozdiely medzi deťmi, že by nejavil záujem o mladšieho syna. Naopak, navrhovateľke vytýkal, že mu neumožňuje dostatočný kontakt so synom, s ktorým by chcel taktiež tráviť viac času. Mal za to, že sa dokáže o obe deti adekvátne postarať, a preto navrhoval, aby obe deti boli zverené na čas po rozvode do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Pokiaľ ide o skutočnosť, že maloletá trávi čas po škole so starými rodičmi, na tom nevidel nič zlé, naopak uvádzal, že maloletá je so starými rodičmi rada a tento čas je pre ňu, ako aj pre starých rodičov obohacujúci. Problém videl tiež v neochote navrhovateľky akceptovať iný názor, a to či už priamo jeho názor, alebo názor maloletej.

1.1.1 Prokurátor navrhoval zveriť maloletú E. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, maloletého F. do starostlivosti matky so širokou úpravou styku otca s tým, že v prípade maloletej E. by súd výživné neurčoval, v prípade maloletého F. by výživné mohlo byť určené v sume okolo 400 eur mesačne.

1.1.2 Úrad komisára pre deti navrhoval zveriť maloletú E. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, maloletého F. do starostlivosti matky.

1.1.3 Kolízny opatrovník navrhoval zverenie maloletých detí tak, aby obe deti mali možnosť tráviť čas s oboma rodičmi rovnako, v čom videl ich najlepší záujem. Tak prokurátor, ako aj Úrad komisára pre deti a kolízny opatrovník považovali za vhodné riešiť komplikované vzťahy medzi maloletou E. a matkou, ako aj medzi rodičmi detí výchovným opatrením.

1.2 Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že manželstvo účastníkov konania je trvalo rozvrátené, manželia nedokážu racionálnym spôsobom dospieť k dohode ani pokiaľ ide o záležitosti týkajúce sa ich samých, ani pokiaľ ide o záležitosti týkajúce sa detí a starostlivosti o ne. Manželia od leta 2020 nevedú spoločnú domácnosť a žiaden z nich počas konania nemal záujem na obnove manželského spoluzitia.

1.2.1 Pokiaľ ide o starostlivosť o maloleté deti (a to predovšetkým vo vzťahu k maloletej E.) konflikt rodičov sa prehĺbil v auguste 2021 po tom, ako matka nesúhlasila so športovým sústreďením maloletej z dôvodu jej zdravotného stavu, na čo maloletá odmietla odísť k matke, de facto sa tým prestala realizovať striedavá osobná starostlivosť, pričom aj zo v spise založenej komunikácie rodičov mal súd za preukázané, že otec maloletej vyvinul minimálne (resp. prakticky žiadne) úsilie, aby sa tento postoj maloletej zmenil, nakoľko príčinu videl v odmietavom postoji matky k záujmovej činnosti maloletej, resp. k samotnému spornému sústreďeniu. Matka na vzniknutú situáciu reagovala návrhom na vydanie neodkladného opatrenia, ktorým by súd zveril obe maloleté deti do jej starostlivosti.

1.2.2 Bývalý Okresný súd Bratislava IV na návrh matky nariadil neodkladné opatrenie, ktorým obe deti zveril do osobnej starostlivosti matky s tým, že upravil styk detí s otcom a určil rozsah výživovej povinnosti otca na obe deti. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 11CoP/376/2021-163 z 30.11.2021 rozhodnutie súdu prvej inštancie s častí zmenil, a to tak, že upravil styk matky s maloletou E. každý párný kalendárny týždeň v utorok od 15.00 hod. do 19.00 hod. a od piatka od 15.00 hod. do nedele do 19.00 hod. a každý nepárny kalendárny týždeň v utorok a vo štvrtok od 15.00 hod. do 19.00 hod. Výrok o úprave styku otca s maloletým F. odvolací súd potvrdil. Styk matky s maloletou sa však nere realizoval ani podľa tejto úpravy.

1.2.3 Pravidelné odôvodnené mesačné výdavky maloletej E. predstavujú sumu okolo 713 eur (ŠKD 25 eur, obedy v škole 10 eur, príspevok na školské pomôcky 80 eur, kozmetika a krémy na atopický ekzém 20 eur, oblečenie a obuv 100 eur, strava 150 eur, drogéria 10 eur, pomerné náklady na bývanie 308 eur) ročné výdavky 2.027 eur (gymnastika a poplatky spojené so sústredeniami a súťažami vo výške 1.000 eur, životná poisťka 887 eur, literárno-dramatický krúžok 91 eur, ZRPŠ, poplatky v škole 35 eur, učebnice 14 eur). Celkové mesačné výdavky na maloletú E. tak matka vyčíslila vo výške 882 eur s tým, že v nich nie sú zarátané voľnočasové aktivity, dovolenky, športové potreby, zdravotná starostlivosť nehradená z poistenia.

1.2.3.1 Ošetrojúci primárny pediater maloletej E., E. D. I. z dôvodu závažného priebehu atopického ekzému ako aj diagnostikovania astmy nepotvrdila spôsobilosť maloletej E. na aktívny šport, bez konzultácie so špecialistami, bez kompletných informácií o zdravotnom stave s tým, že očakáva konsenzus oboch rodičov, špecialistov aj primárneho pediatra. Zároveň vyjadrila nesúhlas s tým, že telovýchovný lekár, bez konzultácie so špecialistami a bez kompletných informácií o zdravotnom stave maloletej, udelil súhlas so športovou aktivitou. Neskôr sa k športovej aktivite maloletej E. následne vyjadrila tak, že nie je prítomná kontraindikácia aktívneho športu s tým, že ale nie je možné odhadnúť záťaž na organizmus a prostredie, v ktorom sa bude šport vykonávať, čo potvrdili aj konzultácie so špecialistami. Udelenie povolenia športovať preto podmienila stanovením prechodného jednomesačného obdobia, počas ktorého bude záťaž maximálne 3 krát týždenne 2 hodiny s dôsledným sledovaním zdravotného stavu dieťaťa oboma rodičmi.

1.2.3.2 Voči športovaniu maloletej nemala výhrady ani E. J. I., ktorá vyzdvihla priaznivý psychologický vplyv športovania na dieťa, upozornila však na elimináciu provokačných faktorov, ako aj na podmienky, za ktorých má byť aktivita vykonávaná (vhodný odev, včasné sprchovanie, aplikácia vhodného krému) s tým, že opatrenia je potrebné vyhodnocovať individuálne a v prípade opakovaného objektívneho zhoršenia prejavu atopickej dermatitídy je potrebné prehodnotiť situáciu a po vzájomnom dohovore rodičov a dcéry zvoliť iný druh fyzickej aktivity.

1.2.3.3 Znalkyňa PhDr. Alena Kopanyová, PhD. v znaleckom posudku skonštatovala, že u maloletej sa nevyskytujú prejavy úzkosti a depresie, jej emocionalita je však výrazne ovplyvnená prežívaním individuálneho nedostatku emocionálnej saturácie, čo vedie k prežívaniu telesnej a emocionálnej záťaže a stresu. Maloletý F. je pozitívne nastavený k oboom rodičom, má k nim dobrú vzťahovú väzbu, čo mu umožňuje bezpečné vzdaľovanie sa od jedného rodiča k druhému. Maloletá E. je pozitívna k otcovi, voči matke je aktuálne navonok aj vo vnútornom prežívaní s prejavmi hnevu, negácie a emocionálneho odklonu. Maloletá E. má aktuálne bližšie k otcovi, čo však súvisí s neschopnosťou rodičov dohodnúť sa, pričom maloletá vníma otca menej konfliktné. Dobrá vzťahová väzba maloletého F. k oboom rodičom mu umožňuje bezpečné vzdaľovanie sa na dlhší čas, dva - tri dni, a to aj bez výrazného negatívneho prežívania z odlúčenia od matky. Konflikt s gymnastikou prekonfiguroval rodinné väzby maloletej E., došlo k vytvoreniu koalície s otcom a dočasnému narušeniu väzieb s matkou. Maloletá u matky necíti a nevníma vlastné prijatie a podporu pri riešení vzniknutých konfliktov. Obaja rodičia prinášajú deťom rôzny profit svojho výchovného prostredia, u matky pozorovala znalkyňa neschopnosť emocionálneho priblíženia sa k dcére s tým, že vie menej zabezpečiť oblasť emočnej podpory podľa jej individuálnych potrieb a záujmu. Rodičia nemajú vyriešený základný konflikt ich rozchodu a aktuálne je matka frustrovaná z prerušeného styku dcéry s ňou, z ktorého viní len otca a absentuje jej vlastná sebareflexia. Obe deti v komunikácii so znalkyňou otvorene a priamo vyslovovali svoje názory. Zmenou prežívania maloletej E. voči matke došlo k prekonfigurovaniu rodinných väzieb a dočasnému narušeniu vzťahovej koalície s matkou. Zväčšovanie hnevu maloletej E. súvisí s prehľbovaním konfliktu s gymnastikou s tým, že nedostatočné vysvetlenie a komunikácia matky s dcérou na racionálnej, ale aj na emocionálnej úrovni malo za následok, že E. zdôvodnenia matky neprijala, vysvetlenie hľadala u otca, od ktorého preberala slovník aj jeho odpovede na otázky. Znalkyňa však nezistila manipuláciu dieťaťa rodičom. Obaja rodičia sú schopní plnohodnotne sa postarať o maloleté deti, ako aj vzájomne komunikovať a následne dospieť k dohode, aj keď s podmienkami matky. Prínos striedavej osobnej starostlivosti znalkyňa videla v tom, že už v minulosti bola vo vzťahu k E. realizovaná, bydliská rodičov nie sú vzdialené, blízko je aj škola, bolo by to v súlade so záujmom maloletej E.. Negatíva videla v rozdielnom veku detí, rozdielnom spôsobe riešenia situácií rodičov, ako aj v narušenom vzťahu s matkou. Obaja rodičia sú vo vzťahu k sebe navzájom negatívni, čo súvisí s nevyriešeným vzájomným konfliktom. Znalkyňa odporúčala poradenstvo pre oboch rodičov pri hľadaní podporných spôsobov riešení vo vzťahu k vzdelávaniu a výchove detí, aby boli schopní rozvíjať vzťah detí s druhým rodičom. Model striedania detí u rodičov (teda model, kedy by

deti neboli vždy spolu), vzhľadom na ich vekový rozdiel znalkyňa nepovažovala za absolútne nevhodný. Upozornila však na potrebu zdieľať viac spoločného času E. s F., nakoľko im rodičia v tomto flexibilne nevychádzajú v ústrety, preto v tomto čase nariadenie tohto modelu by bolo proti potrebám a záujmom maloletých detí.

1.2.4 Pravidelné mesačné výdavky na maloletého F. matka vyčíslila v sume 1.133 eur (poplatok za škôlku so stravou 440 eur, oblečenie a obuv 70 eur, strava 100 eur, drogéria (najmä plienky) 50 eur, lieky a vitamíny 5 eur, pomerné náklady na bývanie 308 eur, knižky a hračky vo výške 30 eur, životné poistenie spolu so šetrením vo výške 130 eur), taktiež s tým, že v tom nie sú zarátané voľnočasové aktivity, dovolenky, športové potreby, zdravotná starostlivosť nehradená z poistenia.

1.2.5 Matka maloletých detí pracuje v spoločnosti G. K. G.. Sama uvádzala príjem okolo 5.000 eur mesačne netto, podľa potvrdení o mzde to bolo v roku 2019 v priemere 4.660 eur netto, v roku 2021 to bolo v priemere 3.708 eur netto, v roku 2021 do mesiaca máj 2.831,20 eur, k tomu ale súd uvádza, že matka mala tak v roku 2019, ako aj v roku 2021 v mesiacoch v druhej polovici roka vyššie príjmy, presahujúce 10.000 eur netto, spočívajúce v mimoriadnych odmenách, je tak možno očakávať, že aj v roku 2022 bude priemerný netto príjem matky napokon vyšší, ako za prvých 5 mesiacov v roku. Matka svoje výdavky vyčíslila nasledovne: na bývanie 308 eur mesačne (pomer 1/3 z nájomného 925 eur), poisťku na prenajatú nehnuteľnosť vo výške 37,50 eur ročne, náklady na PHM 100 eur mesačne, životnú poisťku a poistenie kritických chorôb vo výške 208 eur mesačne. Okrem toho má matka (osobitne nevyčíslené) výdavky na stravu, drogériu a oblečenie.

1.2.6 Otec pracuje v spoločnosti G., H., B., v roku 2020 s priemerným mesačným netto príjmom 1.824 eur, v roku 2021 s priemerným mesačným netto príjmom vo výške 2.006 eur, v roku 2022 s priemerným netto príjmom za prvé tri mesiace vo výške 2.943 eur (výpočet ale zohľadňuje vyplatený bonus v mesiaci február 2021). Otec okrem zamestnania v G., H., B. podniká. Má majetkovú účasť v spoločnostiach C. G. (výlučnú) a B., G. (polovičný podiel). Spoločnosť C. dosiahla v roku 2019 zisk 1.535,48 eur, za rok 2020 stratu 103.618,67 eur, v roku 2021 zisk 11.445 eur. Spoločnosť B., G. dosiahla v roku 2019 zisk 244,11 eur, v roku 2020 stratu 2.020,47 eur. Otec svoje výdavky vyčíslil sume približne 1.600 až 1.700 eur mesačne (splátka hypotéky 1.025 eur mesačne, životné poistenie 70 eur mesačne, náklady na elektrinu, plyn, vodu a televíziu asi 200 eur mesačne, splátku úveru na rekonštrukciu 175 eur mesačne, náklady na PHM 100 eur mesačne, náklady na spoločných psov asi 70 eur mesačne, do sumárnej sumy zahrnul aj výživné hradené matke na syna vo výške 140 eur mesačne).

1.3 Vec právne posúdil ako nárok jedného z manželov na rozvod manželstva a úpravu práva a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode ich manželstva podľa § 18, § 19 ods. 1, § 23 ods. 1 až ods. 3, § 24 ods. 1 až ods. 5, § 26 ods. 1 až ods. 6 a § 75 ods. 1 ZR (zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ďalej len „ZR“) a dospel k záveru, že návrh navrhovateľky na rozvod manželstva je plne dôvodný, a preto je potrebné tomuto v plnom rozsahu vyhovieť a zároveň je potrebné upraviť aj práva a povinnosti rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva zverením detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, a to bez potreby určiť výživné počas trvania striedavej osobnej starostlivosti, určením, ktorý z rodičov bude maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok a napokon, že je dôvodným uložiť maloletej E. ako aj obojmu rodičom výchovné opatrenie.

1.4 Na odôvodnenie svojho rozhodnutia uviedol, že pokiaľ ide o návrh na rozvod manželstva, súd mal v konaní preukázaný rozvrät medzi manželmi, ktorý nedáva predpoklad na obnovenie manželského spolužitia, manželia spolu nežijú, nehospodária, nevedú intímny život, bývajú v oddelených domácnostiach. Súd mal tiež za preukázané, že akákoľvek dohoda smerujúca k výchove a starostlivosti o maloleté deti je obtiažna a tak uzavrel, že vzťahy medzi manželmi sú tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Preto súd návrhu na rozvod manželstva vyhovel a manželstvo rozviedol.

1.5 Pokiaľ ide o úpravu práv a povinností k maloletým deťom, rodičia svoje návrhy v závere konania modifikovali, navrhovateľka navrhovala zveriť obe deti na čas po rozvode manželstva do jej osobnej starostlivosti a upraviť široký styk otca s maloletými deťmi, alternatívne zveriť maloletej E. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a maloletého F. do osobnej starostlivosti navrhovateľky, so širokou úpravou styku otca. Pokiaľ ide o vyživovaciu povinnosť, zotrvala na návrhu, aby bola otcovi uložená povinnosť prispievať na výživu maloletej E. sumou 500 eur mesačne a na maloletého F. sumou 500

predškolské zariadenie. Je pravdou, že prokurátor aj úrad komisára pre deti sa vo svojich návrhoch taktiež prikláňali k zvereniu F. do výlučnej starostlivosti matky so širokým stykom s otcom. Kolízny opatrovník sa priklonil k rovnocennej starostlivosti o obe deti a napokon samotná znalkyňa nepovažovala model, kedy by bola E. viac u otca a F. viac u matky, za súladný s potrebami maloletých detí. Súd nepovažoval za adekvátnu výhradu znalkyne formulovanú v tejto súvislosti len k matke, že E. nevychádza dostatočne v ústrety (resp. jej potrebe tráviť viac času s F.). Táto výhrada je rovnako na mieste voči otcovi, nakoľko aj v jeho dispozícii je urobiť omnoho viac preto, aby boli obe maloleté deti spolu, a to nielen v jeho domácom prostredí, ale rovnako v domácom prostredí otca (aj pred otcom je teda úloha byť ústretový, a to tak vo vzťahu k matke, ako aj vo vzťahu k maloletej, pokiaľ ide o nápravu jej vzťahu s matkou). Znalkyňa uzavrela, že tak E., ako aj F., majú k otcovi pozitívny vzťah a zároveň vzdľaťovanie sa F. aj v jeho veku na dva - tri dni od jedného alebo druhého rodiča, považovala za bezpečné, preto súd uzavrel, že v najlepšom záujme maloletých detí bude, ak budú spolu, čo je možné realizovať striedaním u rodičov v krátkych intervaloch. Takáto úprava zároveň rovnocenne rešpektuje práva oboch rodičov k obom maloletým deťom.

1.9 Osobitná úprava počas prázdnin a sviatkov nadväzuje na rovnocenný model striedavej osobnej starostlivosti a dáva obom rodičom priestor, aby si mohli plánovať voľnočasové aktivity s deťmi dopredu, v čase, kedy majú voľný čas aj deti, v dostatočnom časovom predstihu.

1.10 Pokiaľ ide o vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom, súd uzavrel, že v konkrétnom prípade je dôvodná aplikácia ustanovenia § 62 ods. 6 zákona o rodine, a s ohľadom na rovnaký rozsah stanovenej striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov maloletých detí, nie je potrebné vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom osobitne určovať. Maloleté deti majú právo zdieľať životnú úroveň svojich rodičov, aj preto súd považoval matkou vyčíslené náklady na starostlivosť o deti za primerané a zároveň zodpovedajúce životnej úrovni ich rodičov. Obaja rodičia dosahujú nadpriemerný príjem. Matka dosahuje v zamestnaní netto príjem prevyšujúci sumu 3.000 eur, otec dosahuje v zamestnaní netto príjem presahujúci sumu 2.000 eur. Otec okrem toho podniká, je výlučným spoločníkom v spoločnosti C., G., ktorá v minulom roku dosiahla zisk 12.453 eur. Súd tak mohol uzavrieť, že príjem oboch rodičov je porovnateľný. Ak teda súd vychádzal z matkou vyčíslených nákladov na oprávnené potreby maloletých detí, na maloletú E. je to 882 eur, na maloletého F. je to 1.133 eur (vyššie náklady na F. sú odôvodnené skutočnosťou, že v jeho prípade je potrebné zabezpečenie starostlivosti v predškolskom zariadení spojené s vyššími nákladmi), pričom otec matkou vyčíslené náklady nerozporoval. Rozsah vyživovacej povinnosti oboch rodičov predstavuje približne 1/3 ich disponibilného príjmu, čím zodpovedá možnostiam oboch rodičov. Nakoľko mal súd dostatočne preukázané, že obaja rodičia sú schopní plnohodnotne zabezpečovať oprávnené potreby maloletých detí (pričom v prípade otca zohľadnil aj príjem z podnikateľskej činnosti), táto skutočnosť bola dôvodom, prečo súd nevykonával ďalšie dokazovanie ohľadom faktúr vystavených jednotlivými spoločnosťami, resp. výpismi z bankových účtov jednotlivých spoločností, ktoré matka navrhovala.

1.11 Súd zároveň uložil tak maloletej E., ako aj obom rodičom výchovné opatrenie, a to povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vazovova 7/A, Bratislava, a to v trvaní 6 mesiacov v rozsahu aspoň 20 hodín. Potrebu uloženia výchovného opatrenia vnímali v konaní aj prokurátor, Úrad komisára pre deti, ako aj kolízny opatrovník. Základným účelom výchovného opatrenia je sanovať vzťah maloletej E. k matke a obnoviť akceptáciu matky v živote maloletej, pričom nevyhnutným predpokladom je aj potreba zlepšenia komunikácie rodičov, ktorá by mala následne viesť k vzájomnému akceptovaniu rodičov navzájom. Z komunikácie rodičov založenej v súdnom spise je zjavný výrazný konflikt oboch rodičov, a hoci súd vnímal racionálnejší prístup navrhovateľky k riešeniu vzniknutej situácie, kým otcova komunikácia sa opakovane vyznačovala neústupčivosťou a v nepomerne väčšej miere iróniou a sarkazmom (otec matke napr. začal vykať!), je nevyhnutné, aby obaja pracovali na zlepšení vzájomnej akceptácie, ako aj adekvátnom a zodpovednom prístupe k obom maloletým deťom, ktoré sú potrebné pri akomkoľvek spôsobe starostlivosti o maloleté deti.

1.12 O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok VII.). Takéto svoje rozhodnutie odôvodnil len právne poukazom na § 52 CMP (zákon číslo 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „CMP“).

2. Rozsudok vo výrokoch II., IV., V. a VI. napadla riadnym a včasným odvolaním navrhovateľka s návrhom na jeho zmenu zverením oboch maloletých detí do osobnej starostlivosti matky a úpravu styku otca s maloletými deťmi s tým, že otcovi uloží prispievať na výživu maloletej E. sumou 500 eur mesačne a na výživu maloletého F. sumu 500 eur mesačne, alternatívne s návrhom na jeho zmenu zverením maloletej E. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a maloletého F. do osobnej starostlivosti matky a úpravou styku otca s maloletým s tým, že súd zároveň otcovi uloží povinnosť prispievať na výživu maloletého F. sumou 500 eur mesačne a o uložení výchovného opatrenia súd rozhodne neodkladným opatrením, viniac súd prvej inštancie, že tento nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec aj nesprávne právne posúdil [§ 365 ods. 1 písm. b), písm. e), písm. f) a písm. h) CSP – zákon číslo 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „CSP“].

2.1 Na odôvodnenie svojho odvolania uviedla, že rozsudok súdu prvej inštancie považuje za arbitrárny, nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, a to najmä z dôvodu, že z rozhodnutia nie je zrejmé, ako sa súd vysporiadal s jednotlivými podaniami matky, ktoré počas konania súdu zaslala, s dôvodmi jej konečného návrhu na úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom (obsahujúceho viacero relevantných dôvodov pre vhodnosť takejto formy zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti matky), akú sumu predstavuje celkový mesačný príjem otca, vrátane príjmu z podnikateľskej činnosti (súd totiž ustálil príjem otca len zo zamestnania, a to vo výške 2.000 eur, avšak z rozhodnutia nie je zrejmé, v akej výške dosahuje otec príjem z podnikateľskej činnosti), ktoré dôkazy súd prvej inštancie v snahe zistiť príjem otca z podnikateľskej činnosti napokon vykonal, ako tieto vyhodnotil, z akého dôvodu neaplikoval, v prípade určenia príjmu otca, ustanovenie § 63 ods. 1 a 2 ZR, prečo súd neurčil výživné.

2.2 Do práva matky na spravodlivý súdny proces bolo zasiahnuté aj neefektívnym postupom v prvej inštancii, ktorý bol poznačený prieťahmi v konaní, najmä v súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku v danej veci, t. j. znaleckého posudku číslo 1/2022 z 31.1.2022 znalkyňou PhDr. Alenou Kopániyovou PhD., keď znalecké dokazovanie bolo súdom nariadené ešte v máji 2021 a k vypracovaniu znaleckého posudku došlo až v januári 2022, a to až po opakovaných urgenciách zo strany matky, ako aj súdu prvej inštancie.

2.3 Pokiaľ súd prvej inštancie v bode 4 rozsudku uzavrel, že manželia nedokážu spolu komunikovať, a to ani v otázkach súvisiacich s maloletými deťmi, z rozhodnutia nie je zrejmé ako súd vyhodnotil obsah komunikácie rodičov a závery z nej plynúce vo vzťahu k maloletým deťom, hoci práve chýbajúca, nevhodná a nedostatočná komunikácia zo strany otca (ktorá bola matkou predloženou písomnou komunikáciou v konaní preukázaná) bola jedným zo zásadných argumentov matky pre nevhodnosť zverenia maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ako aj dôkazom o nedostatočnej rodičovskej kompetencii otca.

2.4 Z rozhodnutia nie je zrejmé, ako súd vyhodnotil postoje či správanie oboch rodičov v súvislosti s gymnastikou maloletej. Rozsudok súdu prvej inštancie je nedostatočne odôvodnený aj v tom smere (ohľadne sústredenia maloletej koncom leta 2021, respektíve ohľadne pokračovania maloletej v gymnastike), a to aj napriek tomu, že sa jednalo o zlomovú situáciu/skutočnosť pre zmenu postoja maloletej voči matke (s ktorou maloletá nemala žiaden problém). Z dokazovania je totiž zrejmé, že matka konala dôvodne, racionálne a v záujme ochrany najlepšieho záujmu maloletej E. a jej zdravia, keď neudelila súhlas s gymnastikou, respektíve so sústredením koncom leta 2021, ako aj, že otec konal účelovo s jediným cieľom – poštváť maloletú proti matke, za účelom úplnej eliminácie matky v živote maloletej E.. Uvedené skutočnosti však súd prvej inštancie ďalej nevyhodnotil. V konaní bolo tiež preukázané, že otec neoprávnený hnev maloletej voči matke účelovo podporoval, tento rozvíjal, stupňoval, a to aj tým, že maloletej opakovane uvádzal, že nie sú žiadne dôvody preto, aby nemohla chodiť na gymnastiku, že je to len výmysel matky a podobne.

2.5 V bode 8 sa súd prvej inštancie vyjadril k znaleckému posudku, pričom tiež uviedol niektoré závery znalkyne, a to vrátane tých, na ktoré znalkyňa nebola oprávnená, a to najmä ohľadne formy osobnej starostlivosti a rozsahu styku detí s rodičom. Aj napriek tomu súd prvej inštancie tieto závery očividne považoval za smerodajné, a to bez ohľadu na jeho rozhodnutie vo veci, čo však matka nepovažuje za správne a v súlade so zákonom.

2.6 Matka nesúhlasí so záverom súdu prvej inštancie uvedeným v bode 9. odôvodnenia, že zásadným nedostatkom matkou predložených odborných vyjadrení odborníkov C. L. E. C. a C. H. G. CSc, je skutočnosť, že autori neskúmali priame interakcie rodičov maloletej, že vychádzali len z matkou sprostredkovaných informácií a podobne. V tomto smere matka odkazuje na svoju argumentáciu uvedenú v jej podaní z 23.06.2022 (č. I. 731) adresovanú odvolaciemu súdu, ktoré pripája k tomuto odvolaniu.

2.7 Súd sa nezaoberal ani vyjadreniami samotnej maloletej vyslovenými u opatrovníka (č. I. 414 a 415), tieto nevyhodnotil. Matka mala zásadné výhrady voči pohovoru maloletej dňa 29.11.2021 a dňa 30.08.2021, ktorý pohovor súd prvej inštancie ani len nespomína.

2.8 Matka nepovažuje za správny ani záver súdu prvej inštancie, že najvhodnejším riešením v záujme maloletých detí je ich zverenie do striedavej osobnej starostlivosti spôsobilom uvedeným súdom v samotnom rozsudku, ku ktorému záveru súd dospel na základe znaleckého posudku, ktorý ako jediný považoval za relevantný a smerodajný pri rozhodovaní o konečnej úprave pomerov manželov k maloletým deťom na čas po rozvode. Súd mal pri rozhodovaní vychádzať z vykonaného dokazovania, v rámci ktorého mal hodnotiť dôkazy jednotlivo a následne vo vzájomných súvislostiach. Závery znalkyne, ktorými sa súd prvej inštancie riadil, matka namietala a rozporovala vo svojom podaní z 28.03.2022, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje. Takéto námietky súd prvej inštancie žiadnym spôsobom nevyhodnotil a týmito sa nezaoberal.

2.9 Súd nedostatočne odôvodnil aj dôvody, pre ktoré zveril do striedavej osobnej starostlivosti rodičov maloletého F.. Takýmto dôvodom nemôže byť v prípade maloletého F. „bezpečné vzdalovanie sa maloletého od matky na dobu dvoch až troch dní“, ako to skonštatoval súd prvej inštancie.

2.10 Podľa názoru matky maloleté deti by mali byť zverené do jej osobnej starostlivosti z dôvodu, že konflikt lojality u maloletej E. vyvolal otec, že matka zabezpečovala osobnú starostlivosť o maloleté deti od narodenia, že otec uprednostňuje prácu a vlastné aktivity pred rodinou a nie je schopný zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté deti v takom rozsahu, ako to deklaruje, že otec vyvolal konflikt lojality aj vo vzťahu k športovej aktivite maloletej E., že otec nereflektuje na odborné rady, že odmieta dobrovoľne psychologickú intervenciu rodičov a maloletej E., že otec nerieši zdravotný stav maloletej vrátane kúpeľnej liečby a rehabilitácie a pod., že otec neposkytuje matke informácie o dcére, o jej zdravotnom stave, lyžiarskom krúžku a pod., že otec nevhodne komunikuje s matkou, správa sa k nej drzo a arogantne, a to aj pred očami detí, pričom takéto správanie si osvojila aj maloletá voči matke, že matka musela opustiť spoločnú domácnosť z dôvodu, že otec nereflektoval na jej návrhy na ich ďalšie bývanie v spoločnom rodinnom dome, že otec nemá skutočný záujem o syna, že otec nerešpektoval súdne rozhodnutia, v dôsledku čoho bola matka izolovaná od maloletej v období od augusta 2021 do júna 2022, pričom bola nútená podať návrh na výkon rozhodnutia, v ktorom konaní bola otcovi uložená pokuta, že otec prenáša negatívny postoj k matke na maloletú a zneužíva jej zmätenosť, že otec nemotivuje maloletú na kontakty s matkou, že otec zneužil relevantný nesúhlas matky s gymnastikou v očiach maloletej v neprospech matky, že dôvody uvádzané maloletou, pre ktoré táto údajne odmietla ísť k matke nemajú racionálny základ, keďže sú výsledkom manipulácie maloletej otcom, ktorý túto vystavuje konfliktu lojality, že otec informuje tretie osoby o komunikácii s matkou a o súdnych konaniach (trénerku gymnastiky) a napokon, že otec nie je schopný sa dohodnúť na financovaní základných potrieb oboch maloletých detí (otec dobrovoľne neprispieva na jaskle maloletého F.).

2.11 Po odovzdaní maloletej do osobnej starostlivosti matky otcom, nie sú u maloletej prítomné žiadne prejavy, ktoré maloletá voči matke prejavovala pod vplyvom výchovného prostredia otca. K výraznej zmene u maloletej (respektíve u otca) zo dňa na deň došlo po obdržaní nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, ako aj po podaní sťažnosti matky na prietahy v konaní, kedy aj bez psychologickej intervencie, už maloletá zázračne nemala problém s matkou a osobná starostlivosť prebiehala v súlade s rozhodnutím súdu prvej inštancie. Vzťah matky a dcéry v súčasnosti rozhodne nie je taký, aký sa snažil otec účelovo prezentovať súdu. Od toho času je matka v pravidelnom kontakte s maloletou aj počas pobytu u otca, kedy s matkou pravidelne telefonuje, aj sa osobne stretáva a maloletá aktuálne vyhľadáva prítomnosť matky. Otec začal od 30.06.2002 požadovať od matky striktné dodržiavanie rozhodnutia o neodkladnom opatrení, a to aj napriek snahe matky sa dohodnúť aj s ohľadom na prázdniny detí, ako aj čerpanie dovoleniek oboch rodičov. Avšak otec si stanovil požiadavku, že deťom počas letných

prázdnin bude zabezpečovať starostlivosť len v rozsahu podľa rozhodnutia súdu. Dňa 26.06.2022 otec matke neodovzdal dcéru s odôvodnením, že dcéra proste neprišla. Otec s matkou naďalej nekomunikuje slušne, o čom svedčí komunikácia rodičov z 26.06.2022 alebo zo 07.07.2022. Maloletá bola prvýkrát podľa rozhodnutia súdu prvej inštancie u matky od 30.06.2022 do 07.07.2022, pričom spoločne strávený čas si maloletá užila a nemala žiaden problém s matkou nikam ísť, prespať u nej 7 po sebe nasledujúcich nocí, robiť s matkou rôzne aktivity a podobne. Správanie maloletej sa s blížiacim sa odchodom k otcovi dňa 07.07.2022 však značne zmenilo, keď matke oznámila, že k nej nechce chodiť, lebo jej mala klamať a zakazovať gymnastiku.

2.12 Podľa názoru matky bolo preukázané, že v posledných rokoch tiež negatívne pôsobil na maloletú E. až v takej miere, že táto zmenila postoj k matke, s ktorou do augusta 2021 nemala žiaden problém. Postoj maloletej E. voči matke sa zmenil po dlhšom pobyte maloletej u otca, ktorý postoj sa od toho času len prehlboval a stupňoval, čo nemožno v konaní opomínať.

2.13 Matka nesúhlasí s intervalmi pobytu maloletých detí u toho ktorého rodiča v trvaní dvoch až troch dní, nakoľko toto je v príkrom rozpore s najlepším záujmom maloletých detí. Striedanie maloletých detí v takých krátkych intervaloch znamená neustálu zmenu výchovného prostredia maloletých detí a stratu pocitu stáleho domova. Matka nesúhlasí ani s miestom prevzatia a odovzdávania maloletých detí v školskom, respektíve predškolskom zariadení, nakoľko v prípade tak intenzívneho striedania detí nie je vhodné, aby maloleté deti viackrát v týždni chodili do školy, respektíve do škôlky s nabalenu taškou „na pobyt“ u druhého rodiča. V prípade, že sa odvolací súd stotožní so správnosťou výroku súdu prvej inštancie o striedavej osobnej starostlivosti v tak krátkych intervaloch, matka žiada, aby odvolací súd ako miesto prevzatia a odovzdania maloletých detí určil miesto bydliska matky.

2.14 Matka nesúhlasí s rozhodnutím súdu o tom, že neurčil výživné otca k maloletým deťom, nakoľko takéto rozhodnutie nie je v záujme maloletých detí. Otec riadne nezdokladoval ukončenie svojej účasti, respektíve činnosti v obchodných spoločnostiach (nakoľko čestné prehlásenie nepostačí), neobjasnil hospodársky výsledok spoločnosti za rok 2020, neobjasnil činnosť odberových miest, a teda, či tieto vykonávajú činnosť len pre G. alebo aj pre iné subjekty, nepredložil faktúry vystavené spoločnosťou C. G., ako aj spoločnosťou B. G. v súčinnosti s činnosťou E. od začiatku roka 2021. Otec si teda nespĺnil povinnosť uloženú mu súdom prvej inštancie, čo mu súd nedal na ľarchu, dokonca takéto jeho konanie sanoval s „odôvodnením,, že to vlastne nebolo potrebné. V takomto prípade neobstojí záver súdu prvej inštancie, že takéto dokazovanie nie je potrebné s ohľadom na skutočnosť, že obaja rodičia plnohodnotne dokážu zabezpečiť oprávnené potreby maloletých detí.

2.15 Nakoľko otec si ani ku dňu posledného pojednávania nespĺnil svoju povinnosť preukázať svoj skutočný príjem aj z podnikateľskej činnosti, mal súd postupovať podľa § 63 ods. 1 a 2 ZR.

2.16 Súd sa nezaoberal ani otázkou schopnosti rodičov dohodnúť sa na financovaní výdavkov maloletých detí. Matka opakovane poukazovala na problematickú komunikáciu a nemožnosť dohody s otcom aj v tomto smere (napríklad otec dobrovoľne neprispieva na jasle maloletého F.). Matka dodáva, že tento postoj otca sa nezmenil ani po vyhlásení rozsudku vo veci samej. Po odovzdaní dcéry do osobnej starostlivosti matky dňa 30.06.2022, otec dokonca požadoval od matky, aby výlučne ona uhradila všetky poplatky súvisiace s tábormi maloletej, ďalej otec odmietol riešiť mimoriadne výdavky súvisiace s oboma maloletými deťmi a podobne. Svedčí o tom mailová komunikácia z 09. až 10.08.2022 a SMS komunikácia rodičov z 10.08.2022 (rozsudok bol vyhlásený 16.06.2022, ide teda o nové dôkazy). Vzhľadom na vyššie uvedené matka navrhuje, aby odvolací súd obe deti zveril do jej osobnej starostlivosti a otcovi uložil povinnosť prispievať na ich výživu.

2.17 Matka sa odvoláva aj čo do výroku IV. rozsudku, nakoľko sa nestotožňuje s postupom súdu prvej inštancie a jeho rozhodnutím. Výchovné opatrenie matka navrhovala nariadiť neodkladným opatrením, avšak jej žiadosti vyhovené nebolo. Podľa jej názoru uloženie výchovného opatrenia na ÚPSVaR nie je vhodné a dostačujúce z dôvodu nedostatočnej kapacity tohto úradu pre poskytovanie intenzívneho odborného poradenstva. Matka navrhuje, aby odborné poradenstvo poskytovalo Centrum Nádej, ktoré je podľa jej preverení ochotné a schopné takúto odbornú intervenciu zabezpečiť. Nepostačujúcim je podľa matky aj rozsah, ktorý súd prvej inštancie nariadil (t. j. 20 hodín). Zásadnejším nedostatkom je však stanovenie obdobia, počas ktorého sa má poradenstvo rodičom maloletej poskytovať, a to obdobie

6 mesiacov. V priemere tak vychádzajú 3 stretnutia za mesiac, a to pre všetkých – maloletú, rodičov a maloletú s matkou, čo v danej situácii nie je možné považovať za dostačujúce, účelné a vhodné.

2.18 Matka odvolanie doplnila podaním z 22.09.2022, v ktorom zmenila svoj odvolací návrh a žiadala súd, aby odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že maloleté deti zverí do osobnej starostlivosti matky a otcovi uloží povinnosť prispievať na výživu maloletej E. vo výške 600 eur mesačne, z toho 500 eur vopred k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci a na tvorbu úspor 100 eur mesačne na osobitný účet maloletej, ktorý v prospech nej zriadi matka a na maloletého F. vo výške 500 eur mesačne, alternatívne (v prípade zverenia maloletej E. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a maloletého F. do osobnej starostlivosti matky, aby rozsudok vo výroku IV. a V. zmenil tak, že uloží otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletej E. sumou 400 eur, z toho 300 eur vopred k rukám matky a na tvorbu úspor 100 eur mesačne na osobitný účet maloletej, ktorý v prospech neho zriadi matka a vo výške 500 eur mesačne na maloletého F.). V tejto súvislosti dôvodila, že v poslednom období opakovane upozornila otca na to, že je povinný si plniť svoju vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom riadne, a to vo vzťahu k výdavkom bežným ako aj mimoriadnym, na čo však otec nereagoval. Keďže otec matke na výživu maloletých detí neprispieva, matka hradí všetky výdavky, či už maloletého F., ako aj maloletej E. sama. Matka sama uhradila mimoriadne výdavky, a to za prípravu maloletej E. na prijímacie pohovory na gymnázium vo výške 640 eur, tábory (farský tábor vo výške 50 eur, táboroch kolieskači vo výške 151 eur, gymnastický tábor vo výške 135 eur) vo výške 336 eur, školské potreby vo výške 224 eur, oblečenie na telesnú výchovu vo výške 20 eur, ročná električenka na MHD vo výške 101,70 eur. Zároveň uhradila aj bežné výdavky maloletej, a to stravné v školskej jedálni vo výške 65 eur za mesiac, poplatok ZUŠ vo výške 45 eur za 6 mesiacov, t. j. 7,50 eur za mesiac, kožené tenisky vo výške 39 eur, kurz korčuľovania na 6 týždňov vo výške 69 eur mesačne, životné/úrazové poistenie vo výške 47 eur mesačne. Otec sa aktuálne žiadnym spôsobom nepodieľa na vytváraní finančných rezerv pre obe maloleté deti a to napriek tomu, že mu to jeho schopnosti a možnosti umožňujú. Otec nemá ani len záujem komunikovať na uvedenú tému s matkou. V tejto súvislosti matka uvádza, že ona sama tvorí maloletému F. úspory v sume 100 eur mesačne, pričom maloletej E. v súčasnosti nie sú vytvárané žiadne úspory, keďže ich vytváranie otec zmaril.

3. Prokurátor vo svojom vyjadrení sa k odvolaniu matky navrhol odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., IV. a V. zmeniť tak, že maloletú E. zverí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov so striedaním sa na týždennej báze, s osobitnou úpravou počas jarých, veľkonočných, letných a zimných prázdnin tak, ako to navrhuje matka v podanom odvolaní. Maloletého F. navrhuje zveriť do osobnej starostlivosti matky so širšie nastaveným stykom otca s maloletým, za súčasného určenia vyživovacej povinnosti otca voči maloletému vo výške 400 eur mesačne dôvodiac, že zverenie maloletej E. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov je súladné so záverečným návrhom interpelujúceho prokurátora na pojednávaní konanom dňa 16.06.2022, pričom rešpektuje právo maloletej E. na zachovanie rovnocenného plnohodnotného vzťahu s oboma rodičmi. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že obaja rodičia sú schopní o deti sa plnohodnotne postarať, maloletá E. má k otcovi pozitívny vzťah, pričom aktuálne negatívne nastavenie rodičov medzi sebou navzájom samo osebe nediskvalifikuje súdom prvej inštancie zvolenú formu osobnej starostlivosti o maloletú E.. V zhode s odvolaním matky je prokurátor toho názoru, že súdom prvej inštancie zvolený interval striedania maloletej po troch dňoch nie je v najlepšom záujme maloletej s tým, že za vhodnejšie považuje striedanie na týždennej báze. V prípade maloletého F. sa prikláňa k zvereniu do osobnej starostlivosti matky so širšie nastaveným stykom otca s maloletým, ktorý by mohol tvoriť medzistupeň pre prípadnú realizáciu striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov vo vzťahu k maloletému v budúcnosti. V súčasnosti s prihliadnutím na vek maloletého F., ako aj doposiaľ realizovanú formu osobnej starostlivosti matky o maloletého, v rámci realizácie, ktorej nebol styk otca s maloletým dostatočne intenzívny, nepovažuje okamžitý prechod na formu striedavej osobnej starostlivosti za súladný s najlepším známom maloletého.

3.1 Nariadením neodkladného opatrenia odvolacím súdom by došlo k porušeniu zásady dvojinstančnosti konania, keďže voči vydanému neodkladnému opatreniu by nebolo možné podať riadny opravný prostriedok. Uvedené je podľa názoru prokurátora možné riešiť len samostatným návrhom na súde prvej inštancie.

4. Otec maloletých detí vo svojom vyjadrení sa k odvolaniu navrhol odvolaním napadnutý rozsudok v prvej inštancii ako vecne správny potvrdiť. Poprel tvrdenia matky, že by nemal záujem o maloletého F. a o trávenie času s ním, nakoľko ak by to bolo pravdou, tak by nežiadal o zverenie do striedavej starostlivosti.

Otec v konaní dostatočne preukázal, že sa o syna vie postarať, že dieťa je v jeho starostlivosti spokojné, šťastné a nič mu nechýba. Nebolo preukázané, že by F. odlúčenie od matky spôsobovalo problémy. Nezaujem otca o syna matka odôvodňuje tým, že ona otcovi ponúka možnosť byť so synom aj nad rámec súdneho rozhodnutia a on na to nereaguje, nevyužíva tieto možnosti. K uvedenému otec udáva, že otec si svoje pracovné i mimopracovné aktivity plánuje a rieši práve v čase, kedy sú deti u matky. Niektoré návrhy matky nedávajú zmysel, lebo sú k nim ďalšie podmienky matky, na ktoré sa otec nemá ako pripraviť. Pokiaľ ide o maloletú E., otec poukazuje na to, že pri vypočutí súdom v apríli 2021, maloletá prejavila záujem byť s oboma rodičmi rovnako. Pri vypočutí kolíznym opatrovníkom 30.08.2021 vyjadrila názor, že radšej je u otca, že sa jej nepáči ako ju matka núti ísť k nej, vždy trvá na svojom, obmedzuje ju, škaredo sa vyjadruje o otcovi, o jeho rodine. Pri opakovanom vypočutí kolíznym opatrovníkom 29.11.2021 vyjadrila názor, že matke nechce chodiť vôbec. Na stretnutiach so súdom ustanovenou znalkyňou PhDr. Alenou Kopányiovou PhD. 09.12.2021 a 17.12.2021 tiež nebola pozitívne naladená vo vzťahu k matke a znalkyňa v posudku konštatovala, že vzťah E. k matke je výrazne narušený. Pri opakovanom vypočutí súdom 16.06.2022 stále matku odmietala. E. matku odmietala pomerne dlhý čas (august 2021 až jún 2022). Aktuálne je E. v striedavej starostlivosti oboch rodičov, čiže rovnako sa o ňu starajú obaja, s otcom si výborne rozumie, akceptuje, že v rovnakom rozsahu má byť aj s mamou. Matka neuviedla žiaden presvedčivý dôvod, prečo by zverenie maloletej do jej osobnej starostlivosti malo byť pre E. lepšie a v čom. Otec zdôrazňuje, že nielen súd, ale aj prokurátor, zástupca Úradu komisára pre deti, ako aj kolízny opatrovník sa u E. vyjadrili v prospech striedavej starostlivosti.

4.1 Otec maloletú nikdy neohrozil, aj keď to matka naznačuje v súvislosti so športovou činnosťou maloletej, ktorú vykonávala od svojich piatich rokov do jesene 2021. Po cca štyroch rokoch – v auguste 2021 vyjadrila matka svoj nesúhlas s vykonávaním tohto športu, pričom dôvody sa menili (od toho, že to dcéru nebaví, že nemá čas na školu až po argument, že gymnastika ohrozí jej život a zdravie). Maloletú to vtedy značne zarmútilo, nakoľko gymnastiku robila rada a mala tam dlhoročné kamarátky. Otec sa nestotožnil s názorom matky, že ich dcéra kvôli astme a alergii (s ktorými bojuje od raného detstva), sa musí práve teraz tohto športu vzdať a zobral dcéru ku športovému lekárovi. To matka nepovažovala za dostatočné, preto sa E. koncom roka 2021 podrobila ďalším vyšetreniam (pediater, kožný lekár, alergológ, imunológ, psychológ); všetky výsledky boli negatívne, psychológ dokonca odporúčal gymnastiku ako psychohygienu. Matka v januári 2022 síce skonštatovala, že E. sa môže k cvičeniu vrátiť (v obmedzenom rozsahu a s ďalšími podmienkami) a pri každej možnej príležitosti (aj počas sedenia u psychológa) dcéru zdôrazňovala, že svoj súhlas môže odvolať. Matka svojou komunikáciou s trénermi tiež skomplikovala E. vzťahy v športovom klube. E. sa k takejto činnosti zatiaľ nevrátila, a to ani v obmedzenom rozsahu.

4.2 Matka tvrdí, že otec ťažil z toho, že maloletá sa hnevá na matku kvôli gymnastike a podporoval ju v tomto hneve. Takéto obvinenia otec odmieta a považuje ich za nepodložené. Keby otec maloletú nepodporoval, aby komunikovala s matkou, nevozil by ju na stretnutia so psychológom (kde matka mala možnosť dcéru vysvetľovať veci zo svojho uhla pohľadu), netlačil by ju do stretnutí, situácia by sa dodnes nezlepšila. Matka však čas, ktorý s dcérou mala k dispozícii, využívala kontraproduktívne – osočovala otca a jeho rodičov pred dcérou a vystupovala voči nej direktívne.

4.3 Tvrdenia matky, že otec s dcérou manipuluje proti nej, sú len domnienky, ktoré sa nepotvrdili ani dokazovaním a otec sa voči nim dôrazne ohradzuje. Matka v každom nesúhlase dcéry s jej názormi vidí pôsobenie otca a za každý vlastný neúspech u dcéry viní otca.

4.4 Matka tvrdí, že od obnovenia kontaktu s dcérou (t. j. od konca júna 2022), nie je v ich komunikácii žiaden problém. Otec však vidí, že dcéra od neho matke nedochádza s radosťou a počas pobytu matky mu telefonuje niekedy aj viackrát za deň. O nedobrom vzťahu matky s dcérou svedčí aj návrh matky, aby odvolací súd pri rozhodovaní v konaní o rozvođe okamžite rozhodol o ďalšom výchovnom opatrení a povinnosti podrobiť sa odbornému poradenstvu v Centre Nádej.

4.5 Matka nesúhlasí ani s nastavenými intervalmi striedania detí (2 až 3 dni) a nesúhlasí ani s odôvodnením súdu. Tento nesúhlas matky otec považuje za nepochopiteľný, nakoľko vychádza z požiadaviek samotnej matky.

4.6 Aktuálne je E. u otca týždeň, čo je v poriadku a E. to takto vyhovuje. F. je u otca síce menej, ale vždy v čase, keď je tam aj jeho sestra. Čiže aj toto usporiadanie otec považuje za dobré pre deti, nakoľko sú viac spolu ako v minulosti.

4.7 Určenie predškolského/školského zariadenia ako miesta preberania detí, otec považuje za veľmi vhodné vzhľadom na to, že obaja rodičia sú motorizovaní a nebývajú od seba ďaleko, argument s ťažkou taškou neobstojí a najmä u rodičov je aktuálne vodné minimalizovať možnosť ich konfliktných stretnutí ako aj preberanie detí na „neutrálnej pôde“.

4.8 Matka na jednej strane kritizuje otca ako takého, že nemá dostatočné rodičovské kompetencie, je príčinou konfliktu lojality u dcéry a z týchto dôvodov ostro nesúhlasí so striedavou osobnou starostlivosťou o deti, kedy by deti boli s každým z rodičov rovnako, t. j. cca 14 až 15 dní v mesiaci, ale navrhuje rozšírený styk u otca s deťmi, pri ktorom by deti boli s otcom cca 10 až 11 dní v mesiaci a súčasne syn by mal prespať u otca v párnom týždni 4 po sebe nasledujúce noci.

4.9 Pokiaľ matka kritizuje otca, že je nezodpovedný a nekomunikuje s matkou riadne, tak podľa názoru otca komunikácia je problémom na oboch stranách a uvedené je očividné z množstva správ nachádzajúcich sa v spise. Rodičia na zlepšení vzájomnej komunikácie pracujú v Centre Nádej.

4.10 Neobstojí argumentácia matky, že otec uprednostňuje prácu nad starostlivosťou o deti, že ho v starostlivosti supľujú jeho rodičia bývajúci v blízkosti, nakoľko z dokazovania to nevyplývalo. Práve naopak, obe deti sú s ním radi a domáhajú sa pobytu u neho. Rovnako matka je pracovne vyťažena a jej práca vyžaduje pracovné cesty, kedy aj ona využíva pomoc svojich príbuzných.

4.11 Otec v minulosti reálne zvažoval ukončenie časti svojich podnikateľských aktivít a rokoval o prevode svojho obchodného podielu v spoločnosti B. G., nakoľko autobusová doprava bola v čase krízy spôsobenej pandemiou v útlme. Nakoniec k tomu nedošlo. V čase čestného vyhlásenia 31.03.2021 bol jeho príjem zo zamestnania jeho jediným príjmom.

4.12 Nie je pravdou tvrdenie matky, že otec odmieta pomoc psychológa. Na základe súdom nariadeného výchovného opatrenia sa otec za účelom zlepšenia vzťahov v rodine spolu s maloletou E. zúčastňoval psychologického poradenstva v TENENET o.z.. Aktuálne prebieha psychologické poradenstvo v Centre Nádej.

4.13 Pokiaľ matka obviňuje otca z nerešpektovania súdneho rozhodnutia, otec uvádza, že maloletá E. matku dlhší čas august 2021 až jún 2022 odmietala, komunikácia medzi ňou a matkou bola celé mesiace mimoriadne problematická. Dôvodom bola najmä nevhodná komunikácia matky s E.. Matka nebola schopná chápať a počúvať potreby a pocity maloletej. Otec v danom čase nemohol ani nechcel zabezpečovať styk E. násilne (o čo ho matka doslova žiadala), pretože uvedením by si zlikvidoval dôveru a vlastný vzťah s dcérou.

4.14 Otec poukazuje tiež na neochotu matky plniť súdne rozhodnutie vo vzťahu k maloletému F., čím táto zasahovala do práva otca na styk so synom a aj otec sa svojich práv musel domáhať prostredníctvom návrhu na výkon rozhodnutia.

4.15 Výrok o výživnom plne korešponduje s výrokom o zverení detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov s rovnakou životnou úrovňou rodičov, z ktorých každý dokáže zabezpečiť nielen nevyhnutné, ale aj všetky potreby maloletých detí tak, aby životná úroveň bola rovnaká ako životná úroveň rodičov a tiež ako ju poznali pred rozvodom.

4.16 Neobstojí požiadavka matky na výživné zo strany otca na maloletú E. vo výške 600 eur, nakoľko E. je v striedavej starostlivosti oboch rodičov a obaja uhrádzajú náklady s tým spojené. E. bola od augusta 2021 do júna 2022 v domácnosti otca a otec v tom čase uhradil absolútne všetky výdavky (zabezpečil a zaplatil kompletnú lyžiarsku výstroj, lyžiarsky tábor, nový bicykel, zimné prechodné a jarné ošatenie, pobyt v škole v prírode, školské výlety, pomôcky do školy, mesačné poplatky súvisiace s členstvom v športovom klube Juventá), pričom matka sa o náklady na dcéru nezaujímalá, nehradila ich. E. a ani F. od matky neprichádzajú nabalení s vecami (s výnimkou potrieb do školy), čiže ošatenie, obuv, hygienické potreby majú v oboch domácnostiach. Naposledy kúpil otec E. prechodnú bundu, kabát,

termo oblečenie, nohavice na korčuľovanie. Matkou požadované výživné, či už vo výške 400 eur, alebo 600 eur otec považuje za nedôvodné. F. je zdravé trojročné dieťa, ktoré navštevuje štátnu materskú školu v mieste bydliska, kde rodičia uhrádzajú len stravu, nie školné. F. zatiaľ nemá žiadne voľnočasové aktivity spojené s vysokými nákladmi, ktoré by toto odôvodňovali. Matkou požadované výživné 500 eur v prípade zverenia F. do osobnej starostlivosti, preto otec považuje za prehnané.

4.17 Následne otec podaním z 30.01.2024 opätovne poprel pravdivosť tvrdení matky o tom, že by maloletú E. manipuloval a že by zanedbal starostlivosť o maloletú v súvislosti s jej ochorením na kiahne, alebo o maloletého F., keď mal horúčku dňa 19.07.2023. Zároveň zotrval na svojich doterajších tvrdeniach, že jeho záujem o maloletého F. je skutočný, pričom pokiaľ aj medzi rodičmi dochádza k nedorozumeniam, je to len z toho dôvodu, že on sa snaží striktné dodržať súdom stanovený čas na stretnutia s maloletým. Na svoju obranu ďalej uviedol, že je to práve matka, ktorá dala 29.11.2023 maloletého do škôlky v zlom zdravotnom stave a on musel zachraňovať situáciu. Ďalej poukázal na to, že na Štedrý deň 24.12.2023 boli deti cez deň uňho a od 18. hodiny boli už obe s matkou, kde strávili aj Štedrý večer. Pokiaľ ide o financovanie potrieb detí, poukázal opätovne na to, že maloletá E. má u otca absolútne všetko, že k otcovi si nosí len veci do školy, pričom aj školské pomôcky má aj u otca, ktoré jej tento sám zakupuje. V tejto súvislosti preto poprel tvrdenia matky, že sa nepodieľa na výdavkoch na maloletú. Obdobne je to aj na strane maloletého F., ktorý má u otca kompletne oblečenie, hračky, knižky, bicykel, lieky a podobne, doposiaľ otec platí na syna výživné určené súdom, z ktorého dôvodu má matka proti otcovi o 350 eur mesačne na syna viac (150 eur výživne a 200 eur daňový bonus a prídavky na dieťa). V tejto súvislosti ďalej poukázal na to, že deti na pobyt od matky k otcovi nenosia cestovnú tašku s vybavením či oblečením, že o krúžkoch F. ako aj E. rozhodla matka bez súhlasu otca, avšak požaduje zaplatiť polovicu nákladov na ňou zvolené krúžky a tiež, aby otec zabezpečoval prepravu syna na krúžky, že pri nástupe maloletej E. do šiesteho ročníka otec rovnako dcére kúpil všetky potrebné pomôcky, zaplatil ZRPŠ, triedny fond, zabezpečil notebook, kúpil jej nové topánky, pričom náklady na dcéru neriešil a nepožadoval ich preplatiť od matky, nakoľko to berie ako súčasť svojej starostlivosti o dcéru. Pokiaľ ide o sporenie maloletej, uviedol, že finančné prostriedky zo sporenia svojej dcéry neminul, ani inak nesporenil, ani toto sporenie svojvoľne nezrušil.

4.18 Podaním z 15.02.2024 otec informoval súd o nezhode s matkou maloletých detí v súvislosti s nerealizovaným stykom s maloletým F. dňa 15.02.2024.

5. Matka maloletých detí vo svojom vyjadrení sa k vyjadreniu otca k jej odvolaniu zotrvala na svojich doterajších vyjadreniach a návrhoch. K námietke otca, že matka má tendenciu otcovi diktovať podmienky stretávania sa so synom uviedla, že svojimi návrhmi na styk otca so synom aj v širšom rozsahu, ako bol upravený rozhodnutím súdu, mala záujem otcovi pomôcť prispôsobiť sa rôznym životným situáciám (choroba detí a podobne), ktoré v prípade, ak odvolací súd nezmení rozsudok súdu prvej inštancie, bude musieť zabezpečiť, a to bez plánovania alebo očakávania, vrátane zabezpečovania starostlivosti o maloletého, to znamená aj návštevu lekára či absolvovanie lekárskeho vyšetrení. Matka opakovane otca žiadala o zapojenie sa do zabezpečenia starostlivosti o deti, avšak otec maloletých detí matku ignoruje alebo nemá záujem zabezpečovať starostlivosť o maloleté deti (návštevy lekára, financovanie potrieb maloletých detí, tvorenie úspor, výber športovej aktivity pre maloletú a podobne).

5.1 Zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov v režime, ako to stanovil súd prvej inštancie v rozhodnutí, je v rozpore s najlepším záujmom maloletých detí, ako aj skutočným stavom vecí. Matka týmto návrhom nechcela docieľiť elimináciu otca zo života detí, ale chce pre nich vytvoriť stabilný režim a ustálené výchovné prostredie. Podľa jej názoru konflikt medzi rodičmi vyplýva predovšetkým z neochoty otca akokoľvek spolupracovať, z neplnenia si vyživovacej povinnosti riadne, pričom sa priamo dotýka oboch maloletých detí a takýto stav nie je v ich najlepšom záujme. Matka vníma tvrdenia otca ako snahu vyhýbať sa plateniu výživného a prenesenie povinnosti uhrádzať základné, ako aj mimoriadne výdavky na maloleté deti na matku prostredníctvom striedavej starostlivosti. Je žiaduce a neprijateľné, aby sa matka neustále domáhala plnenia súdom určeného výživného na maloleté deti od otca. Otec opomína prispievať na výdavky súvisiace s výživou maloletej dcéry, nepodieľa sa na úhradách za školské pomôcky, stravu v školskej jedálni a záujmové krúžky, ktoré navštevuje maloletá. Aj v prípade, ak by aj súd rozhodol o zverení maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti, v závislosti od rozloženia a počtu dní v kalendárnom mesiaci matka považuje za správne a v záujme maloletých detí, aby bolo v prípade striedavej osobnej starostlivosti určené výživné na maloleté deti. V predmetnom podaní navrhuje, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, a to tak, že obe

maloleté deti zverí do osobnej starostlivosti matky, otcovi upraví styk s maloletými deťmi a zároveň mu uloží povinnosť prispievať na výživu maloletej E. sumou 600 eur mesačne (z toho 500 eur vopred k rukám matky a 100 eur na tvorbu úspor na osobný účet maloletej) a maloletého F. sumou 500 eur mesačne a o uložení výchovného opatrenia rozhodne neodkladným opatrením, alternatívne maloletú E. zverí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov s týždenným striedaním, maloletého F. zverí do osobnej starostlivosti matky a upraví styk otca s maloletým, otcovi uloží povinnosť prispievať na výživu maloletej E. sumou 400 eur (z toho 300 eur k rukám matky a 100 eur na tvorbu úspor) a na výživu maloletého F. sumou 500 eur mesačne a o uložení výchovného opatrenia rozhodne neodkladných opatrením.

5.2 Následne svojim podaním z 31.03.2023 zotrvala na svojich doterajších vyjadreniach a okrem toho oznámila súdu, že neustále musí čeliť neprimerane útokom zo strany otca voči jej osobe, naposledy 16.02.2023, kedy bola matka atakovaná zo strany otca, že maloletého F. s horúčkou odovzdala do škôlky, pričom maloletý bol pri odovzdaní do škôlky v poriadku. Pokiaľ by bol maloletý chorý, do škôlky vy ho nezobrali. Že otec pokračuje v manipulatívnom správaní voči maloletej E., keď ju začína využívať ako sprostredkovateľa a prostredníctvom nej sa snaží riešiť rodičovské záležitosti, a to bez priameho kontaktu s matkou – otec požadoval sprostredkovane cez maloletú E. od matky písomné prehlásenie obsahujúce formuláciu, že ak sa maloletej niečo stane na lyžiarskom tábore, tak matka príde pre ňu osobne a postará sa o ňu aj mimo času, v ktorom má byť maloletá v jej osobnej starostlivosti.

5.3 Vo svojom podaní z 15.04.2024 zotrvala na svojich doterajších tvrdeniach, poukázala na to, že otec doposiaľ dobrovoľne prejavil len jedenkrát záujem stráviť s maloletým F. čas aj nad rámec toho, čo mu určil súd, nakoľko otec starostlivosť o syna neustále považuje za jeho právo a nie povinnosť, čím sa sám diskvalifikuje z role schopného rodiča postarať sa o syna kedykoľvek a v akomkoľvek stave, že matka nikdy nemala záujem brániť v styku otca so synom, dokonca mu styk nad rámec sama navrhuje, čo však otec opakovane odmieta, poprela tvrdenia otca, že maloletému F. bez jeho súhlasu vybrala krúžky dôvodiac, že otca informovala o tom, že má záujem maloletého prihlásiť na futbal v mieste bydliska, na čo však otec žiadnym spôsobom nereagoval, že matka má za to, že otec vyberá pre syna časovo a finančne náročné krúžky, aby tak matke znemožnil pracovať a musela by investovať nemalé finančné prostriedky na zabezpečenie výbavy pre tieto športy, že matke neumožnil styk s deťmi počas Vianoc nakoľko do 24.12.2024 do 18.00 hod. nevedela, či vôbec bude s deťmi a ak bude, tak na ako dlho, že matka striedavú osobnú starostlivosť maloletej E. nepovažuje za dôvodnú ani úspešnú, že pokiaľ otec namietá, že výdavky matky na maloleté deti sú nadhodnotené, tak matka poukazuje na to, že deti majú právo sa podieľať na rovnakej životnej úrovni ako ich rodičia a že výdavky na maloleté deti odzrkadľujú reálny stav, sú primerané ich veku. Že otec dňa 13.02.2024 oznámil matke, že vo štvrtok 15.02.2024 svoje právo na styk so synom nevyužije, v dôsledku čoho potom matka musela kontaktovať škôlku, nakoľko nevedela ako sa otec zachová a musela si upraviť aj svoje pracovné povinnosti tak, aby prišla večer do D., pričom informáciu o tom, že syna prebrala zo škôlky otcom poverená osoba, získala matka priamo zo škôlky, že maloletému povedal, že matka od neho chce veľa peňazí, a keď ich nezozenie, bude musieť predať dom a podobne, že otec maloletého takmer každý druhý piatok nedával do predškolského zariadenia, ale vodil ho ku svojim rodičom, že otec nemal záujem o stretnutia so synom v čase jarných prázdnin a podobne.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací [§ 3 ods. 5 písm. b) CMP], po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie prípúšťa [§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d) CSP], po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie matky maloletých detí je v časti rozhodnutia súdu o zverení maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, v časti určenia intervalu bežného striedania sa maloletého F., v časti určenia miesta odovzdávania maloletých detí, v časti neurčenia výživného v striedavej osobnej starostlivosti, v časti zamietnutia návrhu matky na určenie výživného zo strany otca, ako aj v časti uloženia výchovného opatrenia za nedôvodné, v dôsledku čoho boli splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 CSP), čo však neplatilo o rozhodnutí súdu o určení intervalu striedania maloletej E. u rodičov, v ktorej

časti bolo potrebné považovať námietky matky za dôvodné, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho zmenu (§ 388 CSP).

7. Predmetom konania je rozvod manželstva rodičov maloletých detí a úprava výkonu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode ich manželstva. Súd prvej inštancie manželstvo rodičov maloletých detí rozviedol (výrok I.), maloleté deti na čas po rozvode zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov (výrok II.), určil, že zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok budú obaja rodičia (výrok III.), výživné na čas trvania striedavej osobnej starostlivosti neurčil (výrok IV.), návrh matky na určenie vyživovacej povinnosti otca zamietol (výrok V.), uložil maloletej E. a rodičov maloletých detí povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na v referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vazovova 7/A, Bratislava, a to v trvaní 6 mesiacov v rozsahu 20 hodín, počnúc právoplatnosťou tohto výroku (VI.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (VII.).

7.1 Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie v odvolaním napadnutých výrokoch II., IV., V., VI. a závislého výroku o trovách konania VII. Výroky I. a III. rozsudku zostali odvolaním nenapadnuté, a preto ich správnosť je vyňatá aj z prieskumu odvolacím súdom.

8. Matka svoju odvoláciu argumentáciu postavila najmä na námietke o nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie, a to najmä na nesprávnej aplikácii § 24 ZR na prejednávajúcu vec, keď súd z vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym záverom o splnení podmienok, za ktorých je možné maloleté deti zveriť do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ako aj podmienok, za ktorých nie je potrebné určiť výživné počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov, ale aj k nesprávnym záverom o vhodnosti striedania sa detí u rodičov v intervaloch určených vo výroku II. rozsudku a vhodnosti odovzdávania a preberania maloletých detí v školskom, respektíve predškolskom zariadení, ktoré maloleté deti navštevujú.

8.1 Súd prvej inštancie vec posúdil podľa § 24 ods. 1 až 5 ZR a z vykonaného dokazovania dospel k záveru, že obaja rodičia sa dokážu o obe deti plnohodnotne postarať a úprava striedavej osobnej starostlivosti o maloletú E., ako aj o maloletého F. v krátkych intervaloch 2 až 3 dni u jedného alebo druhého rodiča rešpektuje práva oboch rodičov k obom maloletým deťom, je pre maloleté deti najvhodnejším riešením s tým, že osobitná úprava počas prázdnin a sviatkov nadväzuje na rovnocenný model striedavej osobnej starostlivosti a dáva obom rodičom priestor, aby si mohli plánovať voľnočasové aktivity s deťmi dopredu v čase, kedy majú voľný čas aj deti, v dostatočnom časovom predstihu. Odvolací súd sa s takýmto záverom súdu prvej inštancie, čo do zverenia maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, plne stotožňuje, čo však neplatí o súdom určených intervaloch striedania sa maloletej E. u rodičov.

8.2 V zmysle čl. 24 Charty základných práv Európskej únie pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa (ods. 2).

8.3 Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

8.4 Súd starostlivosti o maloletých pri svojom rozhodovaní sleduje pri rozhodovaní o usporiadaní vzťahov v rodine vždy najlepší záujem maloletého (čl. 3 ods. 1 Dohovoru), pokiaľ rodičia nie sú schopní dohody. Posúdenie toho, čo je najlepšie v záujme maloletého dieťaťa, má bez akýchkoľvek pochybností kľúčový význam (porov. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Sahinvs. Nemecko č. 30943/96 zo dňa 8.7.2003).

8.5 Podľa § 24 ods. 1, 3 a ods. 5 ZR v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, či maloleté dieťa zverí do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, alebo do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súd súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa

zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného (1). Ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa (3). Súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi (5).

8.6 Podľa čl. 5 Základných zásad ZR záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú.

8.7 Pod pojmom striedavá osobná starostlivosť sa rozumieme žitie dieťaťa striedavo s každým z rodičov v určitom pravidelnom časovom intervale, ktorý je rôzny, a to na základe dohody medzi rodičmi alebo na základe rozhodnutia súdu.

8.8 Pri posudzovaní najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa nemožno postupovať podľa vopred danej schémy, pričom striedavá osobná starostlivosť nemôže byť paušálne využívaná ako forma „spravodlivého“ rozdelenia starostlivosti o dieťa medzi rodičov. Záujem a potreby konkrétneho dieťaťa je preto potrebné posudzovať v každom jednotlivom prípade zvlášť a so snahou o minimalizáciu negatívnych dôsledkov pre dieťa. To potvrdzuje i Komentár Výboru OSN pre práva dieťaťa, ktorým interpretoval čl. 3 ods. 1 Dohovoru: „Koncept najlepšieho záujmu dieťaťa je flexibilný a adaptabilný. Mal by byť prispôsobený a definovaný individuálne s ohľadom na špecifickú situáciu, v ktorej sa dieťa či deti, ktorých sa vec týka, nachádzajú, pričom pozornosť by mala byť venovaná ich osobným pomerom, situácii a potrebám. V rámci individuálnych rozhodnutí musí byť najlepší záujem dieťaťa hodnotený a stanovený vo svetle špecifických okolností konkrétneho dieťaťa.“

8.9 Za situácie, kedy obaja rodičia sú všeobecne rovnako spôsobilí sa o svoje dieťa riadne starať, je potrebné predovšetkým zohľadniť osobnosť dieťaťa a jeho schopnosť sa vyrovnáť so záťažou, ktorú rozpad rodiny a eventuálne nastolená striedavá osobná starostlivosť, ktorá prináša i stratu doterajšieho zázemia a bezpečie domova, bez pochyby predstavuje. Je treba brať ohľad na citovú orientáciu dieťaťa a hodnotu danú stálosťou výchovného prostredia a na možnosť zachovania a rozvíjania jeho citových väzieb k blízkym osobám i v širšom okolí, k jeho priateľom a záujmom. V neposlednom rade je treba vziať do úvahy – a to predovšetkým u malých detí – ktorý z rodičov sa o dieťa doposiaľ staral, dbal o jeho citovú a rozumovú výchovu a v podstate predstavoval pre dieťa tú osobu, ku ktorej je citovo pripútané, a ktorej dlhodobá neprítomnosť je pre neho frustrujúca a nevhodná.

8.10 Z ustanovenia § 24 ods. 2 ZR vyplývajú základné hmotnoprávne predpoklady na rozhodnutie o striedavej osobnej starostlivosti, ktoré musia byť kumulatívne splnené. Prvým predpokladom je jednoznačný záujem maloletého dieťaťa na zverenie do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, čo v zmysle ustanovenia § 24 ods. 4 ZR znamená, že záujmom dieťaťa je v prvom rade právo na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom. Druhým je lepšia možnosť zaistenia základných potrieb dieťaťa, čo však z aplikácie inštitútu vylučuje deti, ktorých rodičia trvale vytvárajú vzájomné nepriateľské prostredie. Pri takýchto rodičoch nie je predpoklad, že budú spolupracovať aspoň v nevyhnutnej miere na zaistení potrieb dieťaťa. Treťou podmienkou je spôsobilosť rodičov osobne sa starať o maloleté dieťa, čo je dané fyzickým alebo psychickým zdravotným stavom rodiča, kvalitou výchovného pôsobenia na dieťa, existujúcim prostredím v domácnosti pre výchovu maloletého dieťaťa. Štvrtým predpokladom pre takéto rozhodnutie súdu je záujem o osobnú starostlivosť obidvoch rodičov, pretože v prípade ak rodič žiada len právo styku s maloletým dieťaťom, nemožno ho súdnym rozhodnutím donútiť k osobnej starostlivosti o dieťa. (PAVELKOVÁ, B. 2011. Zákon o rodine. Komentár. 1. vydanie. Praha: C.H.BECK, 2011, str. 110)

8.11 Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

8.12 Podľa ust. § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie.

8.13 Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že maloletá E. ako aj maloletý F. majú jednoznačný záujem na zachovaní ich vzťahu k obom rodičom, a teda aj na ich zverení do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, že rodičia maloletých detí v rodine nevytvárajú vzájomne nepriateľské prostredie, že aj napriek ich neschopnosti dospieť k úplnej dohode, pokiaľ ide o záležitosti týkajúce sa ich samých, ale aj pokiaľ ide o záležitosti týkajúce sa detí a starostlivosti o ne, avšak dokážu spolupracovať v nevyhnutnej miere na zaistenie potrieb detí a napokon, že obaja majú záujem osobne sa o deti starať, a že vzhľadom na svoj fyzický a psychický stav, ale aj vzhľadom na kvalitu ich výchovného pôsobenia na deti a existujúceho prostredia v ich domácnosti sú aj spôsobilí osobne sa o deti riadne starať. Pokiaľ za takýchto okolností súd prvej inštancie maloleté deti zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, jeho rozhodnutie je potrebné považovať za vecne správne a námietky matky maloletých detí o nesprávnosti takýchto záverov súdu prvej inštancie za plnane nedôvodné.

9. Osobitne pokiaľ ide o zverenie maloletého F. do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, z rozsudku je zrejmé, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o tom, ktorému z rodičov zverí maloletého do osobnej starostlivosti, zohľadnil nielen schopnosti oboch rodičov osobne sa starať o svoje deti, ale aj ich záujem o takúto starostlivosť a najmä záujem maloletých detí, teda aj maloletého F. na rovnocennej osobnej starostlivosti zo strany oboch jeho rodičov, jeho vek a z neho plynúci pocit bezpečnosti pri kratších ako týždenných intervaloch striedania v domácnosti rodičov, jeho pozitívny vzťah k obom rodičom a napokon aj skutočnosť, že navštevuje predškolské zariadenie. Samostatná námietka matky o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia v súvislosti so zverením maloletého F. do striedavej starostlivosti rodičov, preto nemohla obstať. Z vykonaného dokazovania totiž nevyplývajú žiadne okolnosti, pre ktoré by striedavá osobná starostlivosť o maloletého F. nebola v jeho najlepšom záujme, teda prečo by nebolo v jeho záujme, aby mal rovnocenný vzťah k obom jeho rodičom a aby sa teda obaja jeho rodičia podieľali na jeho výchove rovnocenne. Je totiž v záujme maloletého dieťaťa, aby rozhodom rodičov netrpelo pocitom absencie lásky, pozornosti a podpory zo strany ktoréhokoľvek z jeho rodičov a takýto stav možno navodiť predovšetkým striedavou osobnou starostlivosťou rodičov. V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že každý z rodičov si musí uvedomiť, že rozhodovanie súdu o zverení detí do starostlivosti rodičov nemožno zneužívať ako prostriedok potrestania toho ktorého rodiča za jeho prípadné ojedinelé zlyhania v reakciách na konfliktné situácie vzniknuté medzi rodičmi navzájom alebo medzi rodičmi a deťmi v súvislosti s výchovným pôsobením rodičov na deti. V tejto súvislosti odvolací súd ďalej dodáva, že aj spôsob rozdelenia starostlivosti rodičov o maloleté deti počas jarných, veľkonočných a letných prázdnin a vianočných sviatkov odvolací súd taktiež považuje za súladný so správami oboch maloletých detí na zachovaní ich rovnocenného vzťahu k obom rodičom. Návrh matky na striedanie sa v starostlivosti o maloletého F. počas školských prázdnin v rozsahu kratšom, ako to upravil súd, preto odvolací súd považoval za nedôvodný. Tak, ako to konštatoval aj súd prvej inštancie, osobitná úprava starostlivosti rodičov o maloleté deti počas prázdnin a sviatkov nadväzuje na rovnocenný model striedavej osobnej starostlivosti a dáva obom rodičom priestor, aby si mohli plánovať voľnočasové aktivity s deťmi dopredu v čase, kedy majú voľný čas aj deti a v dostatočnom časovom predstihu a rozsahu.

10. Neobstojí preto námietka matky, že chýbajúca, prípadne nevhodná a nedostatočná komunikácia zo strany otca (ktorú matka v konaní preukazovala písomnou komunikáciou otca s matkou) svedčí o nedostatočnej rodičovskej kompetencii otca a o nesplnení základných podmienok vyžadovaných pre nariadenie striedavej osobnej starostlivosti rodičov o deti, nakoľko neschopnosť rodičov dohodnúť sa o úprave výkonu práv a povinností k maloletým deťom (hoc aj pre nevhodnú, prípadne nedostatočnú komunikáciu medzi rodičmi) a priori nevyklučuje možnosť súdu maloleté deti zveriť do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov pravdaže v prípade, ak by takáto komunikácia úplne vylučovala spoluprácu rodičov, čo aj len v nevyhnutnej miere na zaistení potrieb dieťaťa (čo však podľa názoru odvolacieho súdu nebol prípad práve prejednávanej veci). Zákon o rodine pravdaže na jednej strane preferuje nahradenie rozhodnutia o úprave výkonu rodičovských práv a povinností dohodou rodičov, avšak na druhej strane v prípade, že rodičia sa o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností k maloletým deťom nevedia dohodnúť (a to, či už pre chýbajúcu, alebo nevhodnú komunikáciu niektorého z nich), ukladá súdu o takomto výkone práv a povinností rodičov rozhodnúť autoritatívne, a to aj zverejním maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti. ZR pre nariadenie striedavej osobnej starostlivosti rodičov o maloleté deti stanovuje hmotnoprávne podmienky, a to, či už § 24 ods. 2, alebo v článku 5 Základných zásad ZR s tým, že tieto podmienky musia byť v čase rozhodovania súdu splnené kumulatívne. Z dokazovania

bolo nesporným, že vzájomná komunikácia rodičov je síce narušená ich vzájomným obviňovaním toho druhého z porušovania alebo obmedzovania práv detí, prípadne z nedostatočnej reflexie toho ktorého rodiča k odôvodneným potrebám detí, k ich prežívaniu alebo spracovaniu odlišných postojov rodičov k mimoškolským aktivitám detí, prípadne u maloletej E. reflexie matky k nenaplneniu jej očakávaní podpory zo strany matky v spôsobe rozvíjania jej telesných schopností formou cvičenia gymnastiky, alebo v prípade otca reflexie otca k nenaplneniu jej očakávaní podpory zo strany otca pri jej účasti na lyžiarskom kurze a pod., avšak ako to správne uzavrel aj súd prvej inštancie, z dokazovania nevyplývalo, že rodičia nedokážu spolupracovať ani len v nevyhnutnej miere potrebnej na zaistenie potrieb detí.

11. Obdobne neobstojí ani námietka matky, že súd nevyhodnotil postoje či správanie oboch rodičov v súvislosti s gymnastikou maloletej, a to, že pri rozhodovaní nevzal do úvahy skutočnosť, že otec maloletej konal účelovo s jediným cieľom poštváť maloletú proti matke, za účelom úplnej eliminácie matky v živote maloletej E., a to pre jej nepravdivosť. Súd prvej inštancie totiž v bode 24. svojho rozhodnutia podrobne okrem iného vyhodnotil aj postoje oboch rodičov v súvislosti s dočasným prekonfigurovaním rodinných väzieb, ktoré jednoznačne súviseli predovšetkým s nedoriešenou otázkou záujmovej činnosti maloletej E. (gymnastiky), ktorá v auguste 2021 vyústila do odmietania matky maloletou. V tejto súvislosti súd prvej inštancie uvádza, že na jednej strane vnímal znalkyňou pomenovaný rozdielny prístup rodičov, ako má byť táto otázka vyriešená s tým, že maloletá nadobudla presvedčenie, že aktuálne nájde väčšie pochopenie u otca, avšak v tejto súvislosti ďalej dôvodil, že takýto postoj maloletej matku nediskvalifikuje zo starostlivosti o maloletú a že pre súd je matkin postoj (kedy síce kategoricky nezakazuje maloletej gymnastiku, ale požaduje len dodržanie pravidiel) pochopiteľný, nakoľko matka vychádzala zo zdravotného stavu maloletej, ako aj zo záverov lekárov, ktoré pripustili v obmedzenejšej miere vyskúšať obnovenie tréningov. Z rozhodnutia je ďalej zrejmé, že súd vyhodnotil aj postoj otca k tejto otázke ako nie najvhodnejší, v dôsledku čoho ho vyzval na lepšie porozumenie pre závery lekárov ohľadom tejto otázky a na adekvátnu komunikáciu týchto záverov v smere k maloletej. Súd zároveň vyjadril poľutovanie nad nesprávnym pochopením postoja matky otcom a jeho nesprávnym/nezvládnutým odkomunikovaním situácie maloletej E. a v dôsledku takéhoto jeho nesprávneho reagovania na vzniknutú situáciu dospel k záveru, že neobstojí jeho návrh na zverenie maloletej do jeho výlučnej osobnej starostlivosti a že v najlepšom záujme maloletej je bezodkladné obnovenie rovnocenného kontaktu s matkou, a to formou striedavej osobnej starostlivosti o maloletú. V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že pokiaľ aj otec maloletej nekonal pri riešení konfliktu maloletej E. s matkou tak, ako by to bolo pre maloletú najvhodnejšie, teda že sa v snahe ukázať sa ako lepší rodič ráznejšie nepostavil na stranu matky a v prehnanej snahe poskytnúť maloletej útočisko v konfliktnnej situácii s matkou sa nevhodne, vedome nedbanlivo postavil na stranu maloletej (neuvedomujúc si všetky dôsledky takéhoto jeho postoja – tu pozri aj na vyjadrenia maloletej na ÚPSVaR Bratislava zo dňa 30.08.2021 a 29.11.2021, z ktorých je zrejmé, že maloletá viní matku z klamstiev, a preto ju odmieta rešpektovať a stretávať sa s ňou, ale aj vyjadrenie C. L. E., C. a odborné vyjadrenie C. H. G., M., v zmysle ktorých dochádzalo k bezdôvodnej deštrukcii vzťahu matky s maloletou, a to bez ponuky racionálnych riešení potrebných ku sanácii tohto neželaného stavu), nemožno ho preto pre takéto jeho ojedinelé zlyhanie diskvalifikovať z jeho práva na rovnocennú starostlivosť o maloletú, a to aj vzhľadom na jeho čiastočné uvedomenie si takéhoto zlyhanie a v konaní prejavenu snahu o nápravu. Na plné uvedomenie si týchto nedostatkov vo výchovnom pôsobení otca na maloletú a na ich odstránenie preto súd prvej inštancie správne nariadil výchovné opatrenie, a to povinnosť rodičov podrobiť sa odbornému poradenstvu, ktoré má najmä u otca zmeniť jeho pohľad na matku a jej pozitívny ochranársky postoj k maloletej E., ale aj jeho postoj ku konfliktom maloletej E. s jej matkou s tým, že je to práve on, ktorý sa musí snažiť tieto konflikty čo najskôr urovnať z dôvodu, že je v najlepšom záujme maloletej E., aby matku mala rada, aby si ju vážila a rešpektovala ju vo svojom živote uvedomujúc si, že jej na nej veľmi záleží, že ju má veľmi rada a že všetko čo koná, koná s dobrým úmyslom maloletú chrániť, aj keď sa to na prvý pohľad tak nejaví. Každý z rodičov je totiž povinný vychovávať svoje deti k hlbokej úcte k druhému rodičovi a k povinnosti rešpektovať názory a požiadavky aj druhého rodiča kladené na maloleté deti v súvislosti s ich výchovou a ich vzdelávaním. Je prirodzené, že deti majú snahu unikať pred výchovnými požiadavkami kladenými na ne (v najlepšom záujme maloletých detí) ich rodičmi, a to utiekáním sa k druhému rodičovi, a to najmä ak cítia konflikt medzi rodičmi, avšak je nevyhnuté, aby každý z rodičov takúto snahu dieťaťa o únik z výchovného pôsobenia druhého rodiča správne identifikoval a dieťaťu ho bezhlavo neumožnil, nakoľko takéto správanie sa, výrazne podkopáva práve úctu dieťaťa k rodičovi a znevažuje jeho postavenie v rodine. Súdu je z jeho praxe totiž známe, že rodič, ktorý vychováva svoje deti k neúcte k druhému rodičovi, bude s odstupom času sám čeliť takejto neúcte zo strany svojich detí. Nakoľko však z dokazovania nebolo možné dospieť k záveru, že otec konal vedome účelovo s

cieľom poštváť maloletú proti matke, že neoprávnený hnev maloletej voči matke vedome účelovo (so zlým úmyslom) podporoval a rozvíjal a napokon, že maloletú vystavoval konfliktu lojality (v konaní bolo preukázané, že maloletá odmietala matku sama a spontánne z dôvodov, ktoré sama vyhodnotila ako opodstatnené k takémuto jej postoju – nesúhlas matky s gymnastikou a údajné klamanie matky o jej zdravotnom stave), námietka matky o snahe otca úplne eliminovať matku zo života maloletej nemohla obstať. O správnosti takéhoto záveru svedčí aj samotné tvrdenie matky uvádzané v jej odvolaní, že správanie maloletej sa s blížiacim sa odchodom k otcovi dňa 07.07.2022 však značne zmenilo, keď matke oznámila, že k nej nechce chodiť, lebo jej mala klamať a zakazovať gymnastiku. Nakoľko maloletá bola u matky od 30.06.2022 do 07.07.2022, pričom podľa vyjadrenia matky spoločne strávený čas si maloletá užila a nemala žiaden problém s matkou nikam ísť, prespať u nej 7 po sebe nasledujúcich nocí, robiť s matkou rôzne aktivity a podobne. Teda maloletá aj bez vplyvu otca zaujala takýto postoj k matke. Preto je dôležité, aby si aj matka uvedomila potrebu dlhodobého, a teda aj intenzívneho výchovného pôsobenia zo strany otca na maloletú, a to za účelom zmeny takéhoto jej nesprávneho postoja. Pravdaže ako už bolo uvedené vyššie, bude úlohou otca presvedčiť maloletú o nesprávnosti takéhoto jej postoja k matke a matku podporiť v jej výchovných aktivitách, hoc sa aj otcovi javia ako prehnane ochránárske. Obaja rodičia si musia uvedomiť, že pokiaľ sa aj nedokázali zhodnúť počas manželstva na spôsobe výchovy ich detí, je v záujme zdravého vývoja detí nevyhnutné, aby ich aj po rozvoze ich manželstva vychovávali k úcte k druhému rodičovi a k rešpektovaniu jeho výchovných opatrení.

12. Obdobne neobstojí ani len všeobecná námietka matky, že súd pri svojom rozhodovaní ohľadom formy osobnej starostlivosti a rozsahu styku detí s rodičmi vychádzal len zo záverov znalkyne, a to opätovne pre jej nepravdivosť. V tejto súvislosti odvolací súd odkazuje na bod 4., bod 6., bod 7., bod 9., bod 24. a bod 25. rozsudku súdu prvej inštancie, z ktorých je zrejmé, že súd pri rozhodovaní vychádzal nielen zo znaleckého posudku PhDr. Aleny Kopanyovej, PhD., ale aj z riadne vykonaného dokazovania, lekárskou správou E. D. I., E. J. I., vyjadrenia C. L. E., C., odborného vyjadrenia C. H. G., M., zo skutkových okolností zistených výsluchom účastníkov konania, ako aj oboznámením sa s ich komunikáciou (č. l. 76 až 82, 175 až 179, 187 až 192, 302 až 306, 377 až 400, 421 až 423, 478 až 489, 584 až 585 a 756 až 769 spise), pričom pri rozhodovaní zohľadnil všetky skutočnosti, ktoré počas konania vyšli najavo.

13. Pokiaľ matka v odvolaní namietala, že súd prvej inštancie nesprávne určil aj miesto odovzdávania malolekých detí dôvodiac, že nie je vhodné, aby maloleké deti viackrát v týždni chodili do školy, respektíve do škôlky s nabalenu taškou „na pobyt“ u druhého rodiča, odvolací súd sa s takouto námietkou nestotožňuje. Z rozhodnutia súdu je zrejmé, že miesto odovzdávania detí určil v školskom a predškolskom zariadení z dôvodu pretrvávajúcej, nie najlepšej komunikácie rodičov pri ich osobnom kontakte, a tak za účelom predchádzania vystavovaniu detí hádkam rodičov. Takýto spôsob odovzdávania detí odvolací súd považuje za rozumný na dosiahnutie sledovaného cieľa, ako aj za súladný s najlepším záujmom malolekých detí, ktorý záujem je pri rozhodovaní smerodajný. Pre rozhodnutie nie je totiž smerodajné, či miesto odovzdávania si detí medzi rodičmi je dostatočne komfortné pre rodičov, ale smerodajné je to, či takéto miesto eliminuje možné konfliktné situácie vznikajúce pri vzájomnom osobnom kontakte rodičov pri odovzdávaní detí. V tejto súvislosti odvolací súd ďalej dodáva, že rozporuplne vyznieva aj požiadavka matky, aby odvolací súd ako miesto prevzatia a odovzdania malolekých detí určil miesto bydliska matky, keď sama matka vo svojom návrhu z 09.02.2023 navrhuje určiť miesto prevzatia a odovzdania malolekých detí v školskom, respektíve predškolskom zariadení alebo bydlisku matky, teda tak, ako to určil aj súd prvej inštancie v odvolaní napadnutom rozsudku.

14. Z týchto dôvodov potom odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. v časti zverenia oboch malolekých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, v časti určenia intervalu bežného striedania sa malolekého F. v starostlivosti rodičov, striedania sa malolekých detí u rodičov počas jarných, veľkonočných a letných prázdnin a vianočných sviatkov, ako aj v časti určenia miesta odovzdávania detí postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, ako vecne správne potvrdil.

15. Pokiaľ ide o interval striedania maloletej E. v starostlivosti rodičov, súd prvej inštancie dospel k záveru, že v záujme zachovania čo najhlbších súrodeneckých väzieb je vhodným intervalom interval totožný s intervalom určeným v prípade malolekého F.. Odvolací súd sa s takýmto záverom súdu prvej inštancie nestotožňuje a dáva za pravdu matke, že v záujme maloletej E. je striedanie domácností rodičov v týždenných intervaloch, nakoľko takýmto spôsobom sa predíde strate pocitu stáleho domova

u maloletej v dôsledku príliš častej zmeny výchovného prostredia maloletej. Maloletá E. je totiž staršia a odlúčenie od toho ktorého rodiča počas jej pobytu v domácnosti druhého rodiča nevníma tak citlivo ako maloletý F.. Okrem toho z vyjadrení rodičov je zrejmé, že takýto interval striedania sa maloletej v domácnostiach rodičov maloletej vyhovuje.

15.1 Z týchto dôvodov dovolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. v časti určenia intervalu bežného striedania sa maloletej E. v starostlivosti rodičov postupom podľa § 388 CSP zmenil tak, ako je to uvedené vo výroku I. tohto rozhodnutia.

16. Matka v odvolaní ďalej namietala, že súd nesprávne rozhodol o intervale striedania sa detí u rodičov z dôvodu, že neurčil interval striedania sa maloletých detí počas letných prázdnin. Takúto námietku odvolací súd považuje taktiež za nedôvodnú pre jej nepravdivosť, nakoľko výrok II. rozsudku obsahuje úpravu striedania sa detí u rodičov počas letných prázdnin.

17. Neobstojí ani námietka matky, o nesprávnosti výroku VI. rozsudku z dôvodu, že súd nerozhodol o výchovnom opatrení neodkladným opatrením, nakoľko takáto námietka vo svojej podstate nespochybňuje samotnú vecnú správnosť takéhoto rozhodnutia a pokiaľ súd vo veci samej rozhodoval rozsudkom a v čase rozhodovania tu bola reálna potreba rodičom a maloletej nariadiť výchovné opatrenie, jeho postup odvolací súd hodnotí ako správny. Pokiaľ matka cíti potrebu intenzívnejšieho poradenstva, nič jej nebráni v tom, aby sa obrátila na otca s takouto požiadavkou a aby spolu absolvovali takúto odbornú intervenciu aj v matkou vybranom zariadení. Podľa vyjadrení otca maloletej tento sa odborným intervenciám nebráni. Obdobne neobstojí ani námietka matky o nedostatočnom rozsahu odborného poradenstva, nakoľko súd v zmysle § 37 ods. 7 ZR sleduje priebeh výkonu nariadeného výchovného opatrenia a pokiaľ sa situácia nezlepší ani po absolvovaní určeného rozsahu poradenstva (20 hodín v období 6 mesiacov) a bude potrebné a účelné v odbornom poradenstve pokračovať, buď sa na pokračovaní rodičia dohodnú, alebo súd rozhodne o opakovanom uložení výchovného opatrenia, alebo o uložení iného výchovného opatrenia (§ 37 ods. 8 ZR).

18. Pokiaľ ide o námietku matky, že súd nerozhodol správne, keď neurčil výživné otca k maloletým deťom, odvolací súd uvádza:

18.1 Podľa § 62 ods. 1 ZR plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

18.2 Podľa § 62 ods. 2 ZR, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

18.3 Podľa § 62 ods. 3 ZR každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

18.4 Podľa § 62 ods. 4 ZR pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

18.5 Podľa § 62 ods. 5 ZR výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

18.6 Podľa § 75 ods. 1 ZR pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na primerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

18.7 Podľa § 24 ods. 1 a 3 ZR v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkony rodičovských práv a povinností maloletému dieťaťu na čas po rozvoде, najmä určiť, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok.

Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného (1). Ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa (3).

18.8 V zmysle vyššie uvedeného, každý z rodičov je povinný vyživovať svoje dieťa. Vyživovacia povinnosť rodiča môže byť plnená osobnou starostlivosťou a tiež čiastočne starostlivosťou o domácnosť, poskytovaním vecných plnení, napríklad bývania alebo stravovania a napokon aj platením výživného ako peňažného príspevku na úhradu potrieb dieťaťa. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, plní v zásade vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení a osobnou starostlivosťou. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará, prispieva na jeho výživu výživným, ktoré určí súd. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti je smerodajná životná úroveň každého z rodičov, nakoľko dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni každého svojho rodiča. Výšku životnej úrovne rodiča môže preukazovať výška mesačných nákladov rodiča, a to v súhrne, ale aj jednotlivé položky. Smerodajnou môže byť výška tých položiek, ktoré nie sú pre život nevyhnutné a ktoré signalizujú prebytok finančných prostriedkov (účty za mobilný telefón, účty za internet, dovolenky, pohonné látky do auta, poisťky, sporenia a podobne). Určujúcou môže byť tiež výška prevzatého hypotekárneho úveru, nakoľko nie je pravdepodobné, že peňažný ústav poskytne vyšší hypotekárny úver záujemcovi, ktorý dostatočne nepreukáže schopnosť splácať ho v určenej výške. Výpovednú hodnotu má aj skutočnosť, na akom motorovom vozidle rodič jazdí, aké sú mesačné náklady na toto vozidlo, kde býva, aké má koničky, či sú finančne náročné alebo nie a podobne. Vodiacom zásadou na strane povinného rodiča je miera jeho schopností, možností a majetkových pomerov. Pokiaľ dieťa žije s rodičom, ktorého životná úroveň je neporovnateľne nižšia, než životná úroveň druhého rodiča, potom možno zaviazat' povinného rodiča aj na plnenie všetkých preukázaných oprávnených potrieb dieťaťa, pričom súd bude vychádzať z predpokladu, že druhý rodič plní svoju vyživovaciu povinnosť formou osobnej starostlivosti a uspokojovaním bytových potrieb dieťaťa.

18.9 Základnou podmienkou správneho určenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je vyhodnotenie nákladov na dieťa. Musí sa urobiť reálne tak, aby vystihovalo potreby dieťaťa ku dňu vyhlásenia rozsudku (§ 217 ods. 1 CSP). Na povinnosť stabilizovať výšku nákladov na dieťa nemôže súd rezignovať ani v prípade, ak sa rodičia na výške výživného dohodnú. Výška mesačných nákladov na dieťa má predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb na dieťa tak, aby bola jednoznačne určiteľná. Náklady na dieťa predstavujú všetky náklady potrebné na uspokojenie jeho potrieb ako sú napríklad bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby a drogeria, zdravotná starostlivosť, školské potreby a náklady súvisiace s plnením školskej dochádzky, preprava dieťaťa, poplatky na záujmovú činnosť, prípadne primerané náklady na mobilný telefón. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu SR II. ÚS 730/2014, v zmysle ktorého „... položky, ktoré sa pravidelne mesačne opakujú (strava, mobilný telefón), ale aj tie, ktoré sa opakujú prevažnú väčšinu mesiacov v roku (družina, školné, stravné, poplatky za záujmovú činnosť a podobne), je nutné uviesť v konkrétnej výške aktuálne za mesiac, nepravidelné platby (kúpa športových potrieb, zdravotníckych pomôcok, škola v prírode, letné tábory) sa na jednotlivé mesiace rozpočítajú tak, že celková úhrada každého nákladu sa vydeli dvanástimi mesiacmi, a k pravidelným mesačným nákladom sa pripočíta iba suma zodpovedajúca výške mesačného príspevku, pričom spoločné náklady rodiny na zabezpečenie bývania alebo napríklad telekomunikačného pripojenia sa do nákladov dieťaťa započítajú iba vo výške zodpovedajúcej na jedného člena rodiny. Pokiaľ sa vyčísľujú súčasne náklady na viac detí tých istých rodičov, potom je potrebné trvať na striktnom oddelení nákladov každého dieťaťa osobitne tak, aby bolo v budúcnosti možné zmeniť len časť rozhodnutia týkajúcu sa jedného dieťaťa (ak by to bolo potrebné)“. V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že len základné bežné potreby dieťaťa pokrýva vyživovacia povinnosť rodičov len v tom prípade, ak sú možnosti a schopnosti rodičov slabé alebo objektívne obmedzené a nedovoľujú poskytnúť dieťaťu viac. Pokiaľ to životná úroveň rodičov dovoľuje, je potrebné zohľadniť tiež náklady na voľnočasové aktivity, dovolenky, výlety, detské tábory, lyžiarske kurzy a podobne tak, aby sa deti podieľali na výhodách vyššej životnej úrovne rodičov. Práve pri posudzovaní otázky, čo súd zahrnie do oprávnených nákladov na dieťa, sa najviac prejaví porovnanie životnej úrovne rodičov a dieťaťa.

18.10 Až po stanovení konkrétnej výšky priemerných mesačných nákladov na dieťa môže súd pristúpiť k určeniu miery, ktorou sa na stanovených mesačných nákladoch bude podieľať každý z rodičov. Pri

určení tejto miery súd zohľadní zárobkové schopnosti a možnosti toho ktorého rodiča, majetkové pomery, životnú úroveň, počet iných vyživovacích povinností a ich výšku, plnenie vyživovacej povinnosti aj osobnou starostlivosťou o dieťa a starostlivosťou o domácnosť, ktorej je dieťa členom a napokon aj plnenie vyživovacej povinnosti aj vecnými plneniami nad rámec určený súdnym rozhodnutím. Vzhľadom na uvedené je preto potrebné uvedené faktory oboch rodičov porovnať navzájom a zohľadniť tiež osobnú starostlivosť o dieťa, prípadne starostlivosť o spoločnú domácnosť. Preto aj v prípade, ak sa preukáže, že možnosti rodičov ako povinných sú približne rovnaké a sú primerané potrebám dieťaťa, musí súd zaviazať toho z nich, ktorý sa o dieťa osobne nestará, na plnenie v miere vyššej, než zodpovedá 1/2 preukázaných oprávnených potrieb dieťaťa. Po porovnaní všetkých kritérií oboch rodičov súd rozdelí náklady na dieťa medzi rodičov tak, že jednému z nich (ktorému nebude dieťa zverené do osobnej starostlivosti) určí výživné. V tejto súvislosti ďalej odvolací súd zdôrazňuje, že každý rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich vlastných potrieb (§ 62 ods. 5 ZR).

18.11 V prejednávanej veci mal súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania za preukázané, že pravidelné odôvodnené mesačné výdavky maloletej E. predstavujú sumu vo výške 882 eur (tu pozri bod 1.2.3 tohto rozhodnutia) a maloletého F. vo výške 1.113 eur (tu pozri bod 1.2.4 tohto rozhodnutia), že obaja rodičia dosahujú (nadpriemerný) príjem prevyšujúci sumu 3.000 eur netto mesačne (tu pozri bod 1.2.5 a bod 1.2.6 tohto rozhodnutia), z ktorých príjmov obaja rodičia dokážu plne v celom rozsahu pokrývať všetky odôvodnené výdavky ako maloletej E., tak aj maloletého F. (že tieto náklady v celom rozsahu aj pokrývajú) a že rodičia maloletých detí majú v zásade aj rovnakú životnú úroveň. Pokiaľ potom za takýchto skutkových okolností súd maloleté deti zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, pričom interval striedania sa detí u rodičov nastavil tak, že každý z rodičov bude zabezpečovať v kalendárnom mesiaci osobnú starostlivosť o deti v zásade v rovnakom rozsahu, teda každý z rodičov sa bude v rovnakom rozsahu o deti osobne starať, bude im poskytovať vecné plnenia s takouto osobnou starostlivosťou spojené (bývanie, strava, znášanie výdavkov na obstarávanie oblečenia, hygieny, na zdravotnú starostlivosť, na školské pomôcky, voľnočasové aktivity a pod.) a tým si bude plniť voči tomu ktorému dieťaťu aj svoju vyživovaciu povinnosť (rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, ako už bolo uvedené vyššie, v zásade plní vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení a osobnou starostlivosťou a v zásade len rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará, prispieva na jeho výživu výživným, ktoré určí súd), pričom žiadnemu z nich na dorovnanie životnej úrovne toho druhého rodiča (považujúc ich za ekonomicky rovnocenných) neurčil vyživovaciu povinnosť na maloleté deti, jeho rozhodnutie považuje odvolací súd za správne a námietky matky, takéto rozhodnutie spochybňujúce, za nedôvodné. Správnosť záveru súdu prvej inštancie o neurčení výživného pri v zásade rovnakej životnej úrovni rodičov je súladný aj s metodikou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky týkajúcou sa výpočtu výživného k deťom (METODIKA RODIČOVSKÉ KOMPETENCIE Metodika pre výpočet výživného rodičov k deťom takz. tabuľkové výživné, odiel 3.3 Započítanie osobnej starostlivosti o dieťa do výšky výživného, str. 34), v zmysle ktorej „Pri druhej forme osobnej starostlivosti je dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov (§ 24 ods. 3 ZR), kedy súd nemusí určiť výživné rodičom. Pri veľkej disproporcii príjmov medzi rodičmi a na návrh jedného z rodičov alebo aj bez návrhu môže súd lepšie finančne situovanému rodičovi výživné aj určiť, a to zvyčajne na dorovnanie životnej úrovne dieťaťa v starostlivosti druhého, ekonomicky slabšieho rodiča, eventuálne na tvorbu úspor.“ V tejto súvislosti neobstojí ani námietka matky, že súd prvej inštancie v prípade otca vychádzal len z jeho príjmu zo zamestnania, a to pre jej nepravdivosť, nakoľko z bodu 27. rozsudku súdu prvej inštancie je zrejmé, že súd na strane otca zohľadnil aj jeho tzv. príjem z podnikania, resp. z jeho účasti na podnikaní spoločnosti C., G., kde celkový príjem tejto spoločnosti za rok 2021 vo výške 12.435 eur započítal za príjem otca, keď dospel k záveru, že príjem otca zo závislej činnosti vo výške viac ako 2.000 eur a príjem z podnikania spoločnosti C., G. prevyšuje sumu 3.000 eur netto mesačne. Pokiaľ súd prvej inštancie z dokazovania ustálil, že životná úroveň oboch rodičov je v zásade rovnaká a umožňuje obom rodičom plne pokryť všetky odôvodnené potreby oboch maloletých detí (a tieto sú v skutočnosti oboma rodičmi plne pokrývané), neobstojí ani námietka matky, že súd mal detailne skúmať všetky príjmy otca maloletých detí a až po ich detailnom zistení rozhodnúť o prípadnom rozsahu vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom. Pri určovaní rozsahu vyživovacej povinnosti nie je vôbec smerodajné, koľko si rodič pracou, respektíve podnikaním alebo inou zárobkovou činnosťou zarobí, alebo či vôbec pracuje. Oveľa väčšiu výpovednú hodnotu má totiž zistenie jeho potenciálnej životnej úrovne, ktorá je limitovaná okrem majetkových pomerov a jeho finančnými nárokmi na zabezpečenie uspokojenia jeho potrieb.

19. Obdobne neobstojí ani námietka matky, že súd sa nezaoberal otázkou schopnosti rodičov dohodnúť sa na financovaní výdavkov maloletých detí, a to najmä táborov, športových a iných voľnočasových aktivít a pod., nakoľko z výsledkov dokazovania jednoznačne vyplynulo, že obaja rodičia sa podieľajú aj na financovaní opodstatnených výdavkov maloletých detí, a to podľa toho, ktoré voľnočasové aktivity detí ktorý z nich považuje za vhodné a potrebné pre rozvoj detí. Obdobne v konaní bolo nesporným, že deti majú v oboch domácnostiach zabezpečené ošatenie, obuv a hygienické potreby a podobne. V tejto súvislosti ďalej odvolací súd dodáva, že pokiaľ matka maloletých detí poberá rodinné prídavky na deti, je z takéhoto príjmu možné hradiť aj výdavky maloletého F. súvisiace s návštevou jaslí. Neobstojí preto námietka matky, že pokiaľ sa otec maloletých detí nechce podieľať na mimoriadnych výdavkoch maloletých detí spojených s aktivitami detí preferovanými matkou, je dôvodným upraviť rozsah vyživovacej povinnosti otca voči maloletým deťom spôsobom navrhovaným matkou. Obdobne pokiaľ ide o tvorbu úspor, podľa názoru odvolacieho súdu je v prvom rade na dohode rodičov, či popri plnom umožňovaní deťom zdieľania ich životnej úrovne rodičov, budú deťom vytvárať úspory, pre ich prípadné zabezpečenie do budúcnosti a v kladnom prípade v akom rozsahu a akým spôsobom. Podľa názoru odvolacieho súdu nie je povinnosťou rodičov v priebehu obdobia, kedy majú vyživovaciu povinnosť k svojim deťom, snažiť sa ich v maximálnej možnej miere finančne zabezpečiť aj pre ďalšiu časť života, a to ani v prípade, že by toho boli schopní vďaka svojej majetkovej situácii. Odvolací súd vychádza zo všeobecnej ľudskej skúsenosti, podľa ktorej zabezpečenie príliš veľkými istotami môže viesť u detí vo svojom dôsledku k pravému opaku, a to k deformácii základných životných hodnôt. Najlepší záujem dieťaťa nemožno zúžiť len na stránku jeho materiálneho zabezpečenia, ale treba ho vnímať ako výsledok pomerovania materiálnych a nemateriálnych hodnôt. Pri tomto pomerovaní nie je možné odhliadnuť od práva rodiča na ovplyvňovanie hodnotovej výchovy svojho dieťaťa (tu pozri aj rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky IV. ÚS 650/15). V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že obaja rodičia by si mali uvedomiť, že pokiaľ svojim deťom nedokázali spoločne v harmonickej rodine vytvoriť zdravé výchovné prostredie, je ich prvoradou povinnosťou starať sa o to, aby každý z nich v prvom rade začal sám od seba vytvárať harmonickejšie prostredie pre deti aj v novej rodine a nedožadoval sa v prvom rade zmeny správania sa toho druhého rodiča, či už vo vzťahu k deťom, alebo vo vzťahu k druhému rodičovi. Obaja rodičia si okrem toho musia uvedomiť, že súdy nie sú schopné svojimi rozhodnutiami „prevychovať“ žiadneho z nich tak, aby sa tento správal podľa predstáv toho druhého rodiča a že prehnane kritický pohľad na chyby druhého rodiča v žiadnom prípade neprispieva k vytváraniu atmosféry šťastia a pohody v rodine, v ktorej sa deti nachádzajú. Je potrebné aby si každý z rodičov uvedomil, že pokiaľ deti majú kritizovaného rodiča radi, stavajú sa prirodzene na jeho obranu, prípadne pociťujú stratu milovanej osoby, čo u nich vyvoláva stres a výraznú nepohodu a nie pocity šťastia a lásky, na ktoré majú od svojich rodičov a príbuzných nárok.

20. Pokiaľ ide o námietku o riadnom neodôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie, treba uviesť, že aj v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový (skutočný) stav veci a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonom procesnoprávnym rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o

argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

20.1 Odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré primerane vysvetlil. Z pohľadu logiky a argumentačnej súdržnosti nebolo možné odôvodneniu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vytknúť závažné nedostatky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí súčasne aj právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 252/04) a rovnako neznamena ani to, aby účastník konania bol pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkou a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Len všeobecná odvolacia námietka matky týkajúca sa nedostatku obsahových náležitostí napadnutého rozhodnutia, ako i jeho arbitrárnosti, preto nemohla obstať, rovnako ako ani argument o porušení práva na spravodlivý proces (okrem iného aj z dôvodu matkou namietaných prietahov v konaní spôsobených v súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku, nakoľko takýto prípadný prietah v konaní nemal žiaden vplyv na správnosť napádaného rozhodnutia).

21. V závere odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie sa dostatočným spôsobom vysporiadal s ostatnými námietkami uplatnenými matkou maloletých detí už počas prvoinštančného konania a vzhľadom na to, že matka ani v odvolaní neuviedla žiadne nové skutočnosti, ktoré by bolo potrebné osobitne zhodnotiť a na ktoré by bolo potrebné prihliadnuť, odvolací súd v podrobnostiach odkazuje na dôvody obsiahnuté v odôvodnení napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

22. O náhrade trov konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 CMP v spojení s § 396 ods. 1 a 2 CSP, pretože žiaden z účastníkov nepodal návrh na ich priznanie v zmysle § 57 CMP.

23. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).